

ՐԱՏՄԻՒՄ

ՏԻՆԻ, ՍԽԼԱԳԻ, ՓԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 4

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒԼԻՍ 10, 1914.

ԼՁ 28

ՄԻՒՆՏԵՐԻՃԱԹ

ՊԵՆՏԻ ՄԱԼՍՈՒՍԼԱՐ

Թիւրքիսաւ գարնընըն թեալիսի 3. 9. 9. . . . 657

Մերգիսունեսա պիր հազրա 3. 9. 9. . . . 659

ԱՀՎԱԼ Ը ՀԱԶԸՐԵ

Լուսնիկեր Հիթթիկերին պագի՜յիսի մի տիրեր 661

«Պայխարնըն պայխարն 663

Պայխան գոլխիզիւնըն ռաիօրու 663

«Ուխուլիկեր» հարաւթի 664

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

Փրօքսանլըղըն տալթի ՎԵՐ. 3. ՃԻՆԵՆԱՆ . . . 665

Մերգիսուն Անաթոլիս զրզար միթիսի ՕՐ. Փ. ԿԻՐԵՂԵԱՆ . . . 667

Շիյան պիլիկնիսի իթիւրա ԵԱԳՈՒՊ ԻԼՍԻ ԷՖ. . . 669

Աւարն իւշ մապուսար ՎԵՐ. 2. 3. ՕՏԵԱՆ . . . 670

ՏԻՆԻ

«Իհսկին Նեզսինե Շեփաւաթընը» 3. 9. 9. . . . 671

Միւրուր հայաթ 673

ՄԻՒԹԷՆԷՎԻ

Պաղէնի գիյարէթ ՏՐ. Ր. ԶԵՅՄՈՐՐԱ . . . 674

Մեթուպարսան 675

ՀԱՅԹԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ 676

ՆՈՒՍԽԷՍԻ 1 ՂՐԵ.

ՅԳԵԹ

Մ. ԶԱԼԸԳԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ
ԻՍԹԱՆՊՈԼ

«رهما ارمني الحروف ترجمه هفته در . صاحب امتياز و مدير مسئولی اوچانس کيرقوريان»

ՐԱՀՆՈՒՄԱ

ՀԱՅԹԱԼԵԳ ՂԱԶԷԹԱ

Սահիպի ի ինքիյազ
Միւսթր ի մեսուլ
ՎԵՐ. ՅՈՎՀ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
Պայալ Հաուս, Տերխաւսեք

THE RAHNUMA
A weekly Armeno-Turkish Paper
Editor Rev. H. K. Krikorian
Bible House
Constantinople
Turkey

Ե Լ Բ Ա Ի Թ			
Սենկվի ապօնկ պիսկի	40	Զուշ	
Ամերիգա իյիւն	2	Տօշար	
Անկիթերա իյիւն	8	Շիլին	
Մեմալիի բախի իյիւն	10	Ֆրանկ	
Պիսկերի	40	Փաւրայ	
Իլանար, մուլաֆրգ ֆիյարար			

TERMS			
An. Subscrip.	Ps.	40	
U. S. A.	8	2	
England	Shils.	8	
Other countries	Frs.	10	
—o—			
Single Copy 40 Paras			
—o—			
Advertising rates on application			

ՐԱՀՆՈՒՄԱՆԸ Ի ԼԱՆԼԱՐԸ

1. Բաննիւմանըն Ամերիգատա Կալընըզ մեսուլ աճէնթի Նիւ Եօրգատ Messers S. Telfeyan & Co. (114 Fifth Ave. New York City.) տիրէր: Պիւ ճիւժէ սըփարըչար վէ ապօնէ պէտէլլէրի միւմալլէյի էֆէնտիլլէրէ կէօնտէրիլլէրսէ պիղէ եէթիլլի: Զէնուպի Ամերիգատա պուլուճան ապօնէլլէրիմիլ տալի քէնտի հիսապլարընը Թէլֆէյան էֆէնտիլլէրէ Թէսվիլէ Էտէրլլէրսէ պիղէ տահա սուհուլէթլի օլուր:

2. Թիւրքիատա պիղէ սոդրուտան սըփարըչ վէրէնլէր՝ պէտէլլիլի փօթիա փուլու (պաչգա նէվ փուլ կէօնտէրիլլէրսէն, անճագ 1 զրչլըզ եա Կիրմի փարալըզ փօթիա փուլու օխուն) եա տա մանսա փօթ Թարիգիլլէ կէօնտէրէպիլլիլլէր:

Ի Լ Ա Ն

ԱՍՏՈՒՄԱՐ ՀԱՅՈՒՆԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

29ԸՆՃԸ ՍԵՆԷ Ի ՏԵՎՐԻՅԷՍԻ

Մէքթէպիմիլ Սեպտ. 16 տա Զօրեքչարթի էօլլէնտէն սօնկրա աչըլաճագ տըր: Շարթիլ տէրսլէրին վէ տուխուլլէյի իմթիհանլարը Սեպտ. 17 վէ 18 տէ Հինգ. վէ Ուրբաթ կիւնլէրինտէ իճրա օլլընաճագ տըր: Լէյլի Թալիպաթըն մէսարիֆաթը սէնէվիլլէսի 16 օտմ. լիրասը օլուպ պուլուճն նըսֆը սէնէ իպթիտասընտա վէ տիկէր նըսֆը տալի փետր.տա պիլա չարթ Թէտիլլէ օլուճմալը տըր: Փիանօ վէ մուսիգի տէրսլէրի իյիւն, ալընաճագ տէրսլէրին ատէտինէ կէօրէ իւճրէթ Թալէպ օլուճուր: Զիւմլէ լէյլի Թալիպաթ, Էսքի եա Էէնի պիլա ֆարգ դաթ օլուճմագ վէ եէրլէրինի Թէէմին էթմէք իյիւն պիր յիրա փէլլին վէրմէք կէրէք տիրլէր: Ագտէմէէ գայտ օլուճմայան Թալիպաթ իյիւն եէր սաղլամագա հէյէթ ի խտարէ մէճպուր տէլլի տիր: Գայտ վէ սարիէ խուսուսաթտա զիյատէ մայլւմաթ ալմագ իսթէյէնլէր Ատափագարտա, միւտիր վէքիլի Յովհաննէս Ս, Այիքսանեան էֆէնտիլլէ, վէ Կա Իսթանպուլ Պայալ Հաուստա Մր Ո. Ո. Փիթէ միւրաճաթ էթմէք կէրէք տիրլէր:

Ի Լ Ա Ն

Պիր սէնէտէն պէրու պէյն հումմասը խասթալըղընտան զուլաղլարը իյիթմէյէն, անճագ ալթը մահաան պէրու սիլահ փաթլայըչ վէ էմսալը շէյլէր իյիտէն վէ պու հալընտա Թէրագըլ էտէմէյիլ, հէր իքի գուլաղլարընտան տալիմա պիր չամաթա իյիտէն մահդուլմ պիր կէնճ, զայէթ մահճուպլուլա դարիյուլը մէօնթէրմէտէն, համիլլէթլու Թապիպ էֆէնտիլլէրսէն, վէ պա Թէճրիւպէ պու րահաթսըղլըզա պիր չարէ ի նէճաթ հօլու պիլլէն մէրհամէթ քիարսնտան հարտըլ Թալէպ էտէր, վէ լութֆէն պու խուսուստա Բաննիւմա վասըթալլէ պէյանա հիմմէթ պուլուրմալարընը րիճա էտէր:

4-5

Հէր նէվ քիթապ սըփարըչաթը իյիւն Բաննիւմա իտարէխանէսիտէ ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՖ. ԳԸԳԻԵՍԱՇԱՐԵԱՆ միւրաճէաթ էտիրլլէրսէ, միւմալլէյի սըփարըչ էտիրլլէն քիթապլարը վագթընտա իրսալա սայ էտէճէք տիր:

ՐԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՓԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 4

ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ՅՈՒԼԻՍ 10, 1914.

Նօ 28

ՊԵՆՏԻ ՄԱՆՍՈՒՍԼԱՐ

ԹԻՒՐԹԻԱՍԱ ԳԱՐԸՆԸՆ ԹԵԱԼԻՍԻ (*)

1.

Պու. կիւն պու. միւստէթ իշխն փէք մու- հիմմ պիր միւստէթ պաշր տըր: Պու. երւքտէք թէփէտէ տուրուպ պիր կէրիյէ, 50 սէնէլէրին ճէհտ ու. դայրէթլէրինէ, իճրա օլունմուշ վէ իճրասը միւսթլնսիդ օլունգու իշխն թէք Էտիլմիշ օլան իտէալլարա, թէքիլ Էտիլլա տէ հալա իճրա Էտիլմէմիշ օլան դայլէրէ, հիսս օլունան դանաաթ վէ մէյուսիյէթլէրէ պազա- րըզ, պիր տէ միւսթաղպէլէ, պիդի պէքլէյէն ինթիմալաթա նազար Էտիլ, Էէնի վէ տահա միւսթէմիշ իտէալլար հափարըզ:

Պու. նէվ գիյնէթլէր պիր թարաֆտսն թէպ- րիք վէ թէքէքբիւր իպրազընա, տիկէր թա- րաֆտան Էէնի դարարլար վէ իտէալ թէք- քիլնէ խըտմէթ էթմէլի տիրլէր:

Կէրէք ֆէրալէրին վէ կէրէք միւստէսէլլրին հայաթընտա Էէնի դարարլար փէք մուհիմմ պիր մէվգի թուժարլար:

Հէր պիր Էէնի դարար կիցւիյին քէնիպէ- պիյի վէ հալը հազըրըն ազըրյա միւսթաղպէլի պու. կիւնէ հաշաւագ ջըր: Պու. կիւն պիր չէյի խայալտա հաշարըզ քի սօնրա սնը միւսթաղ- պէլտէ հազիգաթտա հաշայտպիլլիւմ, վէ պու չէյի պիլէրէք վէ ինթիլարլա իճրա Էտիլիդ:

Իմտի պիդ տախի պիր չէյ օլաճադ իտէք, գարարլար վէրմէլի, իտէալլար թէքիլ էթ- մէլի իդ վէ միւսթալի օլարագ քէնտիմիդի սնլէրին իճրասընա վազֆ էթմէլլիլիդ: Հայա-

թըն միւստէթ պաշրալը գարար վէ իտէալ վազթլարը տըր, վէ Էօյլէ վազթլար հայա- թըն էն տօլընադէմանլարը տըր:

Վէ առէմ Էօյլէ պիր մախուզ տըր քի, հէր կիւնիւ, հաթթա հէր սաաթը պիր միւս- տէթ պաշը հափապիլիւր: Սէնէ պաշլարընա, հախօա Յոքնիւսնլարա պէքլէմէյէ ինթիյաճ հօզ տըր: Հէր նէ զէման պիր ֆէրտ հա պիր գալմ քէնտի քէնտիսինէ կէլիպ տէ մաղընըն թէճրիպէսինտէ հալը հազըրըն ազըրյա միւս- թաղպէլի պու. կիւնտէ հաշարսա, օ կիւն վէ օ սաաթ քէնտիսի իշխն պէօյիւք պիր միւստէթ պաշը օլուր:

Լաքին պու. կիւն պիդիմ իշխն տահա մու- հիմմ պիր մանատա միւստէթ պաշը տըր: Անը պիդ հափմայօրուզ, պիդ քէնտիմիդի անտէ պուլույօրըզ: Պու. կիւն բասթ կէլէ պիր պէօ- յիւք վաղըանըն 50ինճի սէնէ պաշընտա պու- լունմայօրըզ, հազիգաթէն պէօյիւք վաղըալա- րըն տօղաճաղը պիր կիւնիւն սապահընտա պուլունույօրըզ: Պու. կիւնլէր պու. տիյար էհա- լիսի իշխն հազիգի պիր միւստէթ պաշը տըր:

Պու. տիյար պէօյիւք պիր մուհարէպէ վէ տէհէթլի պիր մաղլուպիյէթ կէլիրտի: Լաքին մաղլուպիյէթտէ մահվ օլմատըզ: Արամըզտա տահա վասի պիր միդհաստա պիր ինթիպահ պաշլատը: Պու. մաղլուպիյէթ շու գօճա պէտէնի պիր սարսմաղ տէմէք օլտու: Ույգուտա օլան պիր դահրամանըն ույգուտունը սիլքիպ ալաղա գաղմասը կիպի ալամէթլէր կէօրիւնմէյէ պաշ- լատը: Պու. տիյարտա պաշտան պաշա պիր ինթիպահ հարաքէթլէրի վար տըր:

Միլլիյէք հիսսի ույսնըյօր. — Բոււմ, Էրմէնի

(*) Մէրդիֆուստա Անաթօլիս գըզլար մէքթէպէնի Յոքնիւսնը միւստէպէթլէլէ իրատ օլունան նութգտան իգթիպատ Էտիլմիշ տիր: Ե. Գ. Գ.

չօգտան քէնտի քէնտիւերինի թօվումըւար վէ
ղայր ի միւստիտ հալար ալթընտա , քէնտի
մէվճուտիյէթլերինի միլլի հիստիյաթլէ մու-
հաֆազայա չալըչմըչլար խաի :

Միւսոյման էհալի չիմտիյէտէք հալընըզ
տինի հիստիյաթլա սէվզ օլունույոր խաի : Պու
կիւն անէր տէ միլլիյէթլէ ույանըյորլար : Թիւրք
թիւրքիւկիւ իլէ իֆթիխար էտիպ , Թիւրքիւ-
յիւ թէրվիճ էթմէքտէ , Արապ՝ սաիր Միւսիւ-
ման անասըրտան ֆարզը մէնաֆի թազիպ
էթմէքտէ , չաղըրնիչին Բիւրտ պիլէ քէնտի
միլլիյէթլինէ տաիր միւթթալի օլարազ , Բիւրա-
լէրի պիր հէյէթ ի միւճթէմիէ վէ միւթթէհի-
տէյէ ճէլպ ու տալէթ էթմէքտէ տիր :

Վազաա պու միլլիյէթ ինթիպահր պազը
նախօչ հալար մէյաանա կէթիւրիյոր : Պու մէմ-
լէքէթտէքի միւթթէլիֆ անասըրն մէնաֆի
պիրիպիւրինէ դարչը կէլտիքճէ , ֆարզը միլ-
լէթլէր պիրիպիւրլէրի իլէ իթիլաֆ վէ իշթի-
րաք էտէճէք հէրտէ ինթիլաֆ վէ տաալէթ
իլէ մուամէլէ էտիյորլար : Լաքին պու
ինթիպահաա պազը էստսի մէսէլէլէր վար ,
էկէր օնլար ունուտուլմազ իսէ նախօչ հալ-
լար չօգ տէվա մէթմէլլէր : Շու սըրաաա
տիզպաթ էտէլի մ քի պու տիյարաա իֆի
նեվ միլլիյէթ վար տըր : Պիրիսի գան վէ
ըրզ ալազաաը , տիկէրի մահալ վէ վա-
թան ալազաաը : Թիւրքլէր աշի թաթար
նէսլինտէն կէլիպ աշի լիսանը սէյլէտիքլէրի
իչիւն վէ աշի անանաթ ղէ թէսալվուրաթը
թէվկրիւս էթտիքլէրի իչիւն Թիւրք միլլէ-
թլինի թէչպիլ էտիյորլար : Քէզալիք Բոււլար ,
էրմէնիլէր վէ սաիրէ պունլար այրը այրը միլ-
լէթլէր տիրլէր :

Լաքին պիր միլլիյէթ տահա վար տըր :
Տէհրլէրտէն պէրու պու տիյարաա պուլունան
անասըրը միւթթէլիֆէ պիրլիքտէ հաչամըչլար ,
պիրլիքտէ գօնուչմուչլար վէ պիրլիքտէ հա-
չաչաճապլար տըր : Պունլարըն ըրգի վէ տինի
ֆարզլարը օ գատար ազիւմ տիր քի , ճիւմէսի
Ամէրիգատաա օլտուզու կիպի պիր սիյասի միլ-
լէթ թէչպիլ էտէմէլլէր : Վէ ճիւմէ անասըրը
պու տիյարաա րապթ էյէլէյէն ալազալար օ գա-
տար չօգ , վէ օ գատար տէրին տիր քի , պուն-
լարաան հէր հանկը պիրինի սըզըչտըրմազ իլէ
անը պու մէմլէքէթտէն այըրամազսըն : Հէվ-
սիտէ պուրալը տըրլար , հէփսիտէ պիրիպիւր-
լէրինտէն այրը տըրլար : Իմտի պունլարըն
ճիւմէսինտէն պիր իւզվի պէտէն հասըլ էտէ-

պիւմէք իչիւն ճիւմէսինի պիր քիւթլէյէ րապթ
էտէն ումումի պիր էսաա պուլունալը տըր :
Իշթի պու րապթաա էլէնի մանաաա Օսմանլը-
լըզ տըր : Էսէֆ էտէր իզ քի , հալա նիչլէր
պիր ունուտըն տիկէլլէրէ հաքիւմ օլմազ ֆիք-
րինի պէլլէյորլար : Էֆսո՛ւս քի պազըլար Օս-
մանլըլը հալա Թիւրքլիքլէ միւթթարաթ
սալըյորլար , վէ նիչլէր Օսմանլըլըն պէլլէ
պիր ումումի պէնա խրտմէթլինի կէօրլէլին-
տէն աօլալը մէյոււ տըրլար : Պիզիւմ վազիֆէ-
միզ միւչքիլաթա րազմէն իճէալը կէօզիւմիւզ
էօնիւնտէ թութուպ օնա աօղրու իլերիլէմէք
տիր : Նէ՛ գատար մուվաֆիազ օլուրըզ , պունը
վազթ կէօսթլէրսին :

Պու պէօյիւք տալալը հալ ու թէսվիյէ
էթմէք իչինի տիվլօմաթլարըրմըզա վէ բէիս-
լէրիմիզէ թէրք էտէլիւմ : Հալ էտէճէլիմիզ
իքիւնի մէսէլէ չու տըր , պու տիյար ույանա-
ճազ իսէ դարըլար վէ էրքէքլէր պէրապէր
ույանալը տըր : Վուզու պունլան հալարա պա-
գարսան , չիմտիլիք դարըլը հիսապա ալան հօզ
տըր :

Օրաու , տօնանմա , թիճարէթ , սոնաաթ ,
հուաուա պօյունըն ահվալը , խարիճի փօլիթի-
գամըզ , թէյարէլէր , լիսանլարըմըզ , մամու-
լաթը միլլիյէ , մէմուրլար , էմլաք ու արազի ,
ֆաիֆիլալիսիսիս , վէ սաիրէ իլէ օղրաչլորըզ :
Փէք էյի , պունլար լազըմ : Լաքին հէփ պուն-
լար իլէ օղրաչաճազ օլանլար վէ անլէրի իճրա
էտէճէք օլանլար էրքէքլէր տիր : Նա գատըն-
լա՛ր :

Նիչլէր գանն էտիյորլար քի , պիր տէֆա
օրտու վէ տօնանմալըզ , իգճի (Boy Scout)
վէ իչճիլէրիմիզի , գալա վէ գուլլէրիմիզի ,
թիճարէթ վէ սէնաաթլարըմըզ սըրասընա գօր-
սազ , օ ղէման ուզըն պիր նէֆէս ալըր վէ
պիր ազ էթրաֆըմըզա պազապիլիւր հալա կէ-
լիլիզ , օ վազթ չօճուզլարը վէ գարըլարը ,
մէքթէպլէրի վէ ալիլէլէրի տիւլիւնմէյէ վազ-
թըմըզ օլուր : Էվլէլէ էրքէքլէր , սօնրա գարը-
լար վէ չօճուզլար .— Տիւսթուրըմըզ պու տըր
տէյու կէօրիւնիյոր : Է՛յ վահ , միւսիլիւք պիր
խաթա :

Էկէր պու էսաա իւզլէրինէ միլլի ումուրը-
մըզ սիւրէր իլէրի կէօթիւրիւր իսէք , մութ-
լազ ինթիպահըմըզ ինթիհարըմըզա գարար
գըլաճազ տըր : Կէօզիւնիւն պիրի աչըլմը , օլ
պիրի տահա ույզուտա գափանմըզ օլան քիմիւն
հալա ույանմալը տըր : Պիր թարաֆը սաղլաւ

օ պիւր թարափը ֆէլճ օլմուշ օլան ատէմ քեւմիլ ֆաալլիյէթ կէօսթէրէմէզ : Էրքէք նէ գաւաար էրքէն գալլաւ , գարը ույանմաւորդճա էվ տիւզէնինի պուլամազ : Պու տիյարըն իւլահը իչին գարը տա ույանմալը տըր :

Գարըյը իհմալ էթմէքլէ , անը ունուլտուրամազըն : Էրքէք երքսէլաթէ օ թէտէնի էտէր , օ թէտէնի էթտիքճէ էրքէյի տէ չէքէր քէնտի տէրէքէսինէ տիւլալիւր :

Լաթին գարըյը նա՞մըլ երքսէլաթ պիլլիւրիլ :

Պիչարէ գարը էրքէքտէն զիյաւէ գայր ի միւտաիտ հալլար ալթընտա եաչաւըլը իչին , անըն թէալիսի տահա զիյաւէ էմէք , տահա զիյաւէ հիմէթ թալէպ էտէր :

Տէրլէրաւէն պերու անա հէյէթ ի թթիմաիյէտէ էանա պիւր եէր վէրլիմիշ տիր : Զաւալըլը զըզ տօղար տօղմազ խանէ իչինտէ եէրի էանա պիւր մէվլի օլմուշ տըր : Պու հիսս քէնտինի թաղըպ էթմիշ , լիսանտա , էլպիտէտէ , մուամէլէտէ , լիվտէ , մաշքէմէտէ , տալիմա հէր եէրտէ պու չէյ քէնտինէ հիսս էթտիւրիւմիշ տիր : Պուհըն անլէրին իրատէթ վէ թէսալվուրլարը իւզէրինէ նէ՝ տէհէթլի պիւր թէէսիւր պրազաճաղընը վէ պրազաղընը կէօրմէք իչին խալալ զօր էթմէք լաղըմ տէյիլ , տալիմա կէօլիւմիւզ էօնիւնտէ օլան պիւր վաղըա տըր :

Հէյէթ ի թթիմաիյէնին զօտուղու երքքէաֆի տէյիլ իմիշ կիպի , թապիաթ տա քէնտի թահաիտաթընը իւալէ էթմիշ տիր : Անլէր նարին վէ նազիք տիրլէր : Անլէրին ֆիզիլօյօմի հալլարը էօյլէ տիր քի , անլէր էվտէ գալմաղա , էրքէյէ մէրպուլթ պուլունմաղա մէճպուր տըրլար :

Աիւաղի տիւչիւչաւէ պիլէ էրքէք գաչըպ կիտէր վէ կիզլէնէպիլիւր , լաթին գարը կիզլէնէմէզ , կիւնահըն նէթիճէլէրինի տէհէթլի պիւր սուրէթաւէ չէքէր :

Պու տիյարտա գարընըն միւշքիւլաթը տահա պէօյիւք տիր :

Նամահրէմիք , ֆաղիլիլք , ճէհալէթ վէ էմսալի հալլար խուսուսի պիւր սըզլէթ իլէ գարըյը թազիւզ էթմէքտէ տիր :

Հէլէ պու տիյարըն աեֆէրի հալընտան էն զիյաւէ միւթէզարըր օլան գարը տըր : Մուհարէպէլէրին աճը վէ տէվամիլը նէթիճէլէրինի օ չէքէր : Էրքէքլէր պիւրիպիլլէրի իլէ չալիւրճըրլար վէ արատա հաղարէթէ մարուզ օլան գարը տըր :

Պու հալլարըն գարընըն լուհու իւզէրինտէ հասըլ էտէճէյի թէտէնի , վէ անը քիւչիւլթմէսի նէ՝ տէհէթլի նէթիճէլէր տիր :

Իմաի եա գարը երքսէլալիմէլի տիր , հօզ իտէ էրքէյին երքսէլէճէյինի իւմիտ էթմէլէլիմ : Պու վաթան գարըլարը իլէ խէլաա պուլաճադ տըր :

Իշթէ պու կիւնքի մէսէլէմիզ տէ պու տըր :

ՄԵՐԳԻՖՈՒՆՏԱ ՊԻՐ ՀԱՅԹԱ

✽.

Մէրգիֆոնըն Գօլէճ արասընը թէզիին էյլէյէն տիկէր միւէսսէտէ խաւարխաւէ տիր : Շիմտիյէտէք խաւարխաւէ պու մագստէ մուլազգաթէն թէրթիպ էալիմիշ օլան քիւչիւք պիւր պինսաա տէվամ էթմիշ օլուպ , էլէնէվմ օրատա 60 դատար խաւարալար թէտալի էտիլմէքտէ տիր : Լաթին խաւարխաւէնին չիմտիքի տէր թապիպի Տօգ . Մարտին ելնի պիւր չէվզ վէ կէնիշ պիւր փօրիւրամ իլէ իչի իլէրի սիւրմէյէ պաչաւըն տըր : Գօլէճին իթթիւալընտա ելնի վէ ֆէնի ուսուլտա խաւարէ օլունմազ իւզըն 100 եաթաղըլը միւքէմէլ պիւր պինա գուրմուշ վէ ինչաւթ իչի պիլթմէք իւզըն օլուպ արթըզ իչինին մէֆրուշաթընը թէտարիք էթմէքտէ տիր : Ամէրիգալը նըրաւար կէթիլթմիշ վէ ելլիլ գաւորլարտան տա նըրալար հաղըրլամաղտա տըր : Տօգ . Մարտին պու միւէսսէտէ իչին վէ պու ճիւլարլարտա պուլունան պիչարէ էհալի ուզուրունա նէ տէրէճէ ճանֆէտաքեարանէ իչէտիլինի կէօրմէք պիլի փէք մահաղու էյլէտի : Պինլէրճէ խաւարալար իֆա էյլէտիլի խըտմէթ , իճրա էյլէտիլի պիւր չօգ ամէլիյաթ վէ միւսթաղպէլ իչին օլան վաւի թէսալիլլէրի հէր սընֆ էհալինին հիւրմէթ վէ մուհապէթիլինի ճէլպ էյլէմիշ տիր : Խուսուսա քէօյիւ էհալինին սէֆալէթ վէ ֆաղիլիլք երքսէլաւէն տիւլար օլուղու իլլէթլէր վէ չէքաիլլէրի էլլիյէթ միւմաիլէյին մէրաղընը ճէլպ էթմէքտէ տիր : Պու վաւի փօրիւրամընը մէվզի ի իճրալա չըզարապիլմէսինի թէմէնի էտէրիլ :

Պու տաիլէտէ պիւր տէ ելնի վէ քիւչիւք միւէսսէտէ վար տըր քի օ տաիլի տիգգաթա չայան տըր , աաղըր վի ախրաղար իչին Բիկիլ միսթիպի : 1893տէ Մէրգիֆոնըն գըզլար մէքթէպինէ Միս Բիկիլ խամինտէ պիւր մուալլիմէ կէլիպ կէրէք մէքթէպտէ կէրէք էթրաֆ քէօյլէրտէ

կիւղէլ պիր իշ պաշար խէ աէ, գըսա պիր միւտաէթ սօնրա չիչէք իլլէթինտէն թուծուլարազ վէֆաթ էտէր: Տօսթլարը խուսուսա րէֆիլէրի պուլունան Միս կէյճ վէ Միս Ուիլլըրտ անըն գիքրինի իպղա էթմէք իչիւն անըն նամընա սաղըր վէ ախրաղար իչիւն պիր մէքթէպ աչմաղը թատմիմ էտէրլէր: Մէրգու-

Մ Է Բ Զ Ի Ֆ Ո Ւ Ն
Քիճկ մէքթէպի զըզ օսկիրսլէրի

մէնին շահիրտլէրի (Անաթօլիա զըզլար մէքթէպինին 1907ին սընֆը)տէ անա հարաւմ էտէրէք մէքթէպի աչարլար: Պու մագստէ Ամէրիգայա պիր Բում զըզ կէօնտէրիպ օրատա անը մուալլիմիյէ հազըրլաւըրլար: Մէրգումէ Ամէրիգատան ալտէթ էտիպ պուճտան 4 սէնէ էվվէլ իշէ պաշարմը տըր: Շիմտի պու մէքթէպտէ 15սաղըր վէ տիւսիզ չօճուգ պուլունուպ անլէրին 7սի զըզ վէ 8ի օղլան տըր: Շիմտիքի շահիրտլէրին ճիւմլէսի տէ էրմէնի օլուպ 9 ֆարգլը մահալլարտան եանի Ատափաղարը, Հաճըն, Եօղղատ, Այնթապ վէ սաիրէտէն կէլմիլլէր տիր: Պուշլար իչիւն 2 մուալլիմէ, պիր վալիտէ վէ 2 նաղըրէ իսթիխտամ օլունույօր: Չօճուգլար օգոււմազ, եաղմազ վէ զօնուշմազ էօյրէնիյօրլար: Քէզալիք անլէրէ տիւկէրլիք, ֆօթօհրաֆճըրըզ, մաթպատա իչլէրի, թէրգիլիք, պաղչէվանլըզ վէ սաիր սէնտաթլար տախի թալիմ էտիլիյօր: Քիթապլը մուգատտէս օգուրլար, կիրալի մէքթէպլէրի վար վէ տուա էտէրլէր: Ազլի թալիմ ու թէրպիյէլէրինէ սայ էտիլտիյի կիպի, անլէրին քէնտի ճէսէտլէրինէ տէ մուգայլէտ օլմալարը անլէրէ թալիմ էտիլլըր: Շիմտիյէտէք շա-

կիրալէր էրմէնի վէ հայախօս օլունուղլարնտան անլէրէ էրմէնիճէ էօյրէտիլմիշ տիր, չիմտէն սօնրա թիւրքճէ տէ էօյրէտիլմէք տիր, զիրա Բումլարտան վէ թիւրքլէրտէն տէ շահիրտալընաճազ տըր:

Մալլիմ օլունուղու իւղրէ սաղրըր վէ տիւսիզ օլմազ քէօր օլմագտան պէօյիւք պիր ուղուպէթ տիր: Քէօրլէրին ազլի գուվվէթլէրի տիլմիլլէրինքինտէն տահա զիյատէ գօլտայ նէմա պուլույօր: Վէ սաղրըր վէ տիւսիլլէր պու մէմլէթլտէ քէօրլէրտէն զիյատէ իհմալ օլունմուշլար տըր: Իշթէ պու մէքթէպ պու սընֆ պիշարէլէրի փէրվէրտէ էթմէք իսթէր: Պու մէքթէպ իսթանպօլտաքի հիւքիւմէթ մէքթէպինտէն սօնրա պու մէմլէքէթտէ եէկհանէ պիր միւլէսսէսէ տիր: Պու սէպէպտէն օրատա պու պիշարէ չօճուղլարըն գայըրըպ թալիմ ու թէրպիյէ օլունմալարը հէր սէնտայա սէզա տըր:

Պու մէքթէպին թատմ վէ թէտրիսիյէ իւճրէթի սէնէվի 12 լիրա օլուպ, թէէտիյէ վաղթըր օլան շահիրտլէրտէն ալընան մէպլալտան մատա կիւնտէ 75 զրշ. ֆաղլա մէսարիֆ օլմագտա տըր: Կէլէն սէնէ զարֆընտա շա-կիրտլէրին սայըսընը 25է իպլազ էթմէք ար-ղու էտիլիյօր: Իմաի մէմլէքէթին հէր հանկը թարաֆընտան պուրայա շահիրտ կէօնտէրմէք իսթէյէլլէր պուլունուրտա անլէրին էվվէլա հէյէթ ի խտարէ իլէ, եանի Մէրգիֆունտա Միս Ուիլլըրտ հախօս Միս կէյճ իլէ մուխապէրէ էթմէլլէրի վաճիպ տիր:

Պու մէքթէպին կէօրաիւյիւ կիւղէլ իւրտմէթի թագտիր էտէլլէր վէ պու մէքթէպին ֆէտաքիար հէյէթ ի խտարէսիյի մատտի մուա-վէնէթլէրի իլէ թէչվիպ էթմէք իսթէյէլլէր պաղը կիւնլէրին մէսարիֆինի, հէր կիւն 75 զրշ.ը եանի 3) լիրա իանէ էտէրէք պունը իճրա էտէպիլլիլլէր: (*)

Մէրգիֆունտա պէօյիւքճէ պիր Փրօ. ճէմաթ պուլունուպ, անլէրին չօպանը վիր. Գ. Տէմիրճեան չէվզ ու զայրէթլէ արալարընտա իլլէմէքտէ տիր: Կէլէն սէնէ պիր եէնի քիլիսէ պինասը ինչա էթմէյէ թէչէպպիւս է-

(*) Պու մէքթէպ հազըրմա կէլէն կիւն Պայալ Հաուս ճէմաարթնոս մալիմսը վէրի իքէն օրատա միւսաճիւրէթէն պուլունուպ պիր պիւստէ (Ուրճալը ապա վէրիի Յակոբ իմի էճ.) պու մէքթէպին իքի կիւնիլիւ մէստիճիքի եանի 1) 2 օսմ. լիրա իսնէ էյլէմիճ օր:

տիպ պու սէնէ անը պիթիրմէք իւզրէ տիրէր : Պինա 1000ի միւսթէճաւիւղ պիր ճէմաաթը խաթիպ էտէճէք գատ սր պէօյիւք վէ փէք կիւզէլ պիր սուրէթտէ ինչո օլունմուչ տրր : Օլ տա պուլունտուղումուղ հաֆթա զարֆընատ քիւլիսէին զայրէթի զաառնլարընըն ինտարիք էթտիլէրի պազարտան պինա իչին 100 իրա գատար պիր իրտա հաաըլ օլմուչ տրր :

Թիւրքիստա պուլունտան ինճիլի քիլիսէրլին տէօրթ միւսթիւնլարընտան «Մէրքէզ» ինտարիյէ օլունտան միւսթիւն Գայսէրիյէ, իկվաա վէ Մէրգիֆուն տաիրէլէրինի հալի օլունտու իչին, պու վասի տաիրէտէթի քիլիսէլէր հէր սէնէ ինթիմա էթմէքիլիյի գօլայ կէօրմէյօրլար : Պու սէպէպտէն Մէրգիֆուն տաիրէսինտէթի քիլիսէլէր քէնտիլէրճէ պիր Գաւաաաթն ժո. զալ թէշքիլ էտիպ հէր սէնէ ինթիմա էթմէյի միւսաաիպ կէօրմիւչլէր տիր : Մէրգիֆունտա պուլունտուղումուղ հաֆթանըն սօն կիւնլէրինտէ պու մէճիւս տաիր ինթիմա էթմէյէ պաշլաաըլ խաի : Իւք ինթիմալարընտա հազըր պուլունտուղ : Պու հէյէթ էրմէնի վէ Բոււմ փրօթէսթանլարընտան իպարէթ օլունպ պու թէրթիպ հէմ քիլիսէլէր իչին, հէմ տէ վաըլլար իչին փէք ֆաիտէլի օլմագտա տրր :

Օն սէնէ էվլէլ Մէրգիֆունա կիթտիլիմիլտէ հօլուն հարընընտան զիյատէսի թաւիր կէօրմէմիլ օլունտուղումտան արապա տէհէթիլի պիր սուրէթտէ սալլանըյօր խաի : Այնի հօլար պու կին տէ էյլէ պօզուլ պիր հալտա պուլունտույօրլար : Եօլուն խէյլի պիր զըսմընտա թաւիր իչին գօլլանըլաճագ հըզըն հըզըն թաշ կէօրտիլիմիւղտէ արապաճըլը թէսէլի էթմէք իւզրէ «Պիր գաշ ալտան արթըգ տիւղ եօլարտա հօլունուղ էտէճէքսինիգ, իչիլէ թաշլար հազըրլանմիլ» տէտիլիմիլտէ արապաճը մէյուտանէ պիր փէրտէ իլէ, «Օ թաշլար օրայա հըզըլալը 3 սէնէ օլմուչ տրր» տէտի : Եօլարըն պու ֆէնա հալը, վէ հօլտա րասթ կէլտիլիմիլ քէյլիւ էհալինին ֆազր ու սէֆալէթի նաղարը տիգգաթ ճէլպ էթմէմէք միւմթին տէյլ խաի : Սըր էտուին Փիյրս պու հալլէրի կէօրէրէք պիզէ «Շու տտէմէրին», պու գատէր սըզլէթ վէ գահմէթ չէքէրէք հայլանլարը իլէ պէրապէր գազանտըզլարը հէվմիյէ նէ՞ գատար տրր», տէյու սօրտուղունտա, 5, 10 զրչ. օլաճաղըն խապէր վլրտիք իսէ, միւմաիլէյ, «Ավսթրալիապա հօլարտա րասթ կէլտիլիմ արապալարըն սահիպ

Մ Է Բ Զ Ի Գ Ո Ի Ն

Գինկ մէքէպի օղլան Եակիրալէրի

լէրի քէյլիլէր կինտէ պիր գաշ պին լիրալըլ թիճարէթ էտէրլէր» տէյու ճէվապ վէրտի : Իքի մէմէքէթին էմէյինին գըյմէթի արաաընտա նէ՞ պէօյիւք պիր ֆարգ :

Պիլիմ մէմէքէթտէ իսլահաթա միւսթաճ օլան պիր խուսուս տա էմէյին ֆիյաթընըն արթմաաը տրր :

Յ . Գ . Գ .

Ա Հ Վ Ա Ն Ը Հ Ա Ջ Ը Ր Է

Էրմէնիլեր Հիքթիլերին պազիթաի մի ժուրի.— Էրմէնիլերին աաը վէ մէնչէի հազընտա սօն րուպ աար զարֆընտա ինքա էտէլէն թանգիլգաթ, տնէրին թարիխինին իպթիտալարընը էփէյի թէնլիր էթմիլ վէ պու սոյէտէ Մուսէս Խոթրնաղի միւվէրրիլիմիլի ինթիմալ հայրէթէ տիւլարէճէք նէթիճէլէրէ տէթրէս օլունմուչ տրր : Պու կին էրմէնի թարիլինին իպթիտաաընա տաիր չօզլար թարաֆընտան զապուլ օլունմուչ օլան հազիգաթլարտան տրր քի, էրմէնիլէր էվրօփաաան, Ասիա ի Սուդրայա կէչմիլէր վէ պիր միւստէթ Ասիա ի Սուդրաաա գալտըղտան սօնրա, Էէնի կէլէն պազը ինսիւրլէր թարաֆընտան չիմալ ի շարգա Էանի պու կինքի էրմէնիսթանա տօղրու տիւլարէլէնմիլ տիրլէր : Շու նէթիճէ հաաաըլ զաթընտա մուհիմ պիր զաֆէր օլմաղլապէրապէր : Նիյր Ինք զազէթաաընըն սօն նուս-

խնայող է պիր մուհարիրը՝ Էրմենիլերին ինթիմալա կէօրէ Հիթթիլերին պազլիյէսի օլտուղունա տալի օլան նազարիյի իզան էյլէմիշ տիր։ Պու իսէ ֆէվզէլատէ ճալիպ ի մէրազ օլտուղտան մատա, թարիխի եէնի պիր թապըմ քէշֆիյաթի վէ թէհարրիյաթա գափու աչաճագ պիր մահիյէթտէ կէօրիւնիւյօր։ Գօնեա օլտաքնտան Ծրաթ նէհրինէ, վէ Պահր Ե Սիյահտան ճէնուպի Սիւրհայա գատար թէվէսսիւ էթմիշ օլան Հիթթի իմիէրաթօլուղու եախօտ զօնֆէսիւսիւսու վէ պու Հիթթիլերին լիսանը վէ մէտէնիյէթի հագգընտա սօն գէմանյարտա կէրէք ասար Ե աթիգա էրպպալը վէ կէրէք թարիխչինապար թարաֆընտան մուհիմմ վէ շայան Ե թագաթի թէտգիգաթտա պուլուռնուլմուշ տըր։ Հիթթիլեր հագգընտա շու գատարը մալիւմ տիր քի անյէր Սեմախան պիր գալմ տէյիլ իտիլէր։ Պազըլար անլէրին ասը թուրանեան, պազըլար տաթի Պապէլիլէր իլէ աշի ասլա մէնուպ օլտուղարը նազարիյէսինի պէյան էթմիլէր իսէ տէ, սօն թէհարրիյաթ Ե իլմիյէ անլէրի թէմամէն ճէրհ էթմիշ տիր։ Պու կիւնքի մալիւմաթըմըգա նազարէն Հիթթիլերին ասը հագգընտա անճագ իքի ինթիմալ մէվճուտ տըր։ Պու ինթիմալարտան պիրինճիսի, անլէրին պիր վագթլար Ասիա ի Սուղրանըն գընմ Ե ազամընը իշղալ էտէն վէ մէվճուտիյէթլէրինէ գիքիյէթ հալինտէ Լիքիա վէ Վան գուլուտաթընը թէրք էտէն էհալիլէր իլէ հէմսալ օլմասը տըր, տիկէրի իսէ, Հիթթիլերին չիմալ վէ զարպ ճիհէթլէրտէն Ասիա ի Սուղրայա կէլիպ եէրլէշմիշ պիր Երգ օլմասը տըր։ Իշթէ պու կիւն էլիմիգաէ գալմըշ օլան անճագ շու իքի ինթիմալաթ իլէ, աճէպա Հիթթիլերին, Էրմենիլերին էճտատը օլտուղունու պիհագգին ֆարգ էտէմէղմիլիգ։ Կապաղոկիւս, եանի պիր վագթ քիւլիւք Էրմենիլէրին թէնմիլէ օլունան մահալ՝ Էրմենիլէրին էճտատընըն մէրքէլի օլմուշ տըր։ Պուրատա ասըլարճա գալարդտան սօնրա նիհայէթ զարպտան վէ ճէնուպտան կէլէն հիւճիւմլէր՝ անլէրի Գաֆգասիա, Գարա տէնիլ, Ծրաթ վէ Իրան հուտուտուտ արասընտա պուլունան շարգի եալլարա հիճրէթէ մէճպուր էթմիշ տիր։ Պու նազարիյէ գաթի ատտ օլունա մատապտա տա փէք միւհթէմէլ օլանը տըր։ Էրմենիլէ լիսանը, Իրանի (Աճէմ) պիր լիսան օլմալըպ միւսթագիլ պիր լիսան տըր։ Յագաթ աշի վագթտա, պիր թարաֆտան Աճէմճէ վէ

տիկէր թարաֆտան Սլալճա վէ Արնալուճա իլէ գարապէթի վար տըր։ Էսկի Եունան էսութիլերինէ կէօրէ Էրմենիլէր, Ասիա ի Սուղրանըն չիմալի զարպընտա պուլունան փոխալլարա, փոխալլար տաթի, Լաթին, Եունան վէ Սլալար թարաֆընտան Կուտուլմագտան թախլիս ի նէֆս էտէպիլմիշ օլան Արնալուտար վէ Թրախիլլարա ալագատար վէ մէրպուլ տըրլար։ Պու փոխալլար՝ Քիմէրեան գալմընըն հիւճիւմլիլէ մուհաճէրէթէ մէճպուր օլտուղար։ Գսէնօֆօն վէ էսկի Եունան քիվայաթը Էրմենիլէրի փոխալլարա ալագատար ատտ էտիյօրլար։ Էրմենիլէրին զարպտան կէլտիլլէրի՝ եալընը քիվայէթ իւզէրինէ տէյիլ, աշի վագթտա թարիխի մուալլէն վագթլար իւզէրինէ միւհէսէս տիր։ Վանտա պիր թալըմ չիլի եաղըլարըլա գուլուտաթ պուլունուշ տըր քի լիսանը նէ՝ Էրմենիլէ վէ նէ՝ տէ Աճէմճէ օլուպ, պալը Գալգաս լիսանյարընա գարապէթլէրի վար տըր։ Պու գուլուտաթ՝ ծուռնուտա սըրտան (Ք. Է.) ետինճի ասըն օրթասընա գատար Վանտա հիւքմէրմա օլան Ուրարտու փատիշալըղընըն թարիլինի վէ Աչուրն սօն փատիշալըլա օլան իթթիֆագընը նաղլ էտիյօրլար։ Հալ պու քի Իրան էսաթիլինտէ մէգքիւր գէմանյարընտա Էրմենիլէրին մէվճուտիյէթինէ տալի հիշ պիր գայտա թէսատիլֆ օլունամայօր։ Պինաէն ալէյհ, պու կիւն Վանտա էքսէրիյէթի թէշքիլ էտէն Էրմենիլէրին՝ մէգքիւր թարիլլէրտէն սօնրա զարպ ճիհէթտէն օ թարաֆլարա կէլմիշ օլտուղարընա լիսանմաղա մէճպուրըլ Պունտան մատա փոխալլարա մախսուս գուլուտաթտան, փոխալլա լիսանընըն Հնդեւրոպիան պիր լիսան օլուպ Էրմենիլէ վէ Բուճա իլէ պաղը մուալլէն մուգարէնէթի օլտուղու պու կիւն թէհագգիւք էթմիշ տիր։ Փոխալլատա Հիթթի մէտէնիյէթինին պիր չօգ ասարը պուլունմասընտան վէ Հիթթիլերին՝ Մըսր փարաւնյարընա գարը Ասիա ի Սուղրանըն Ղարպ ճիհէթլէրինտէ պուլունան գալմլար իլէ միւթթէֆիլէն մուհարէպէ էթմիշ օլմալարընտան փոխալլարըն Հիթթիլեր իլէ սրգը պիր միւնասէպաթը պուլունուտուղու անլալըլօր։ Յագաթ (Ք. Է.) 700-600 թարիլլէրինտէ Ղարպտան Ասիա ի Սուղրայա հիւճիւմ էթմիշ օլան գալմլար վէ պիլիսասա Քիմմէրեան գալմը՝ Փոխալլա փատիշալըղըն տէվիւտի։ Փոխալլարըն Հիթթի իմիէրաթօլուղու իլէ օլան միւնասէպաթը՝ Հիթթիլերին

Հնդեւրոպական օլտուղունու վէ էրմէնիւերին
Հիթթի մէտէնիյէթինին մէրքէզինտէն էրմէ-
նիսթմանա տօղրու հարէքէթ էթմիշ օլտուղլարը
վէ էրմէնիւերին մութլազա Հիթթի օլտուղու-
նու իսպաթ էթմէզ Էրմէնիլէր՝ Թարիխլէրի-
նին իւք Թապաղալարընտա Հիթթի օլմայա-
րադ Հիթթիլէրէ Թապի պիր զաւմ հախօտ
անլէրին միւթթէֆիզի օլմուշ օլապիլիլիլէր Գիսա-
նէնալէյէ, Էրմէնիլէրին Հիթթի՝ մի, հօգ-
սա Հիթթի իմփէրաթօրլուղունուն պիր զըսմը
մը օլտուղունու, անճադ Հիթթի լիսանը իլէ
հազըմըշ զուլուտաթըն օգունապիլմէսիլլէ ան-
լաշըլաճադ տըր Էրթթիլէրէ ախտ սանէմլէր-
տէքի ինսան քիլիինին Էրմէնի քիլի օլտուղու
աշիքեար տըր Դիսգաթ, ապ Նազարիլէ.
Հիթթի լիսանընըն օգունապիլմէսիլլէ իսպաթ
օլունաճադ տըր Եիր Իսրաէն

«Պայխար»ըն պայխարը.— Պու հազընտա Ա-
մէրիգանըն Յիլատէլֆիա չէնրինտէ հէնի պաշ-
լամըշ օլուպ ալտա պիր տէֆա Նէշր օլունան
«Պայքար» (միւճատէլէ) Նամ զազէթանըն իւք
Նօմէրօսը Էլիմիզէ հէչալ Գու իւք Նուսիւէ-
տէ միւէլլիֆ իւք ճիտալընը էճնէպի միսիօնէր-
լէրէ Թէվճի հլլէմիշ տիր Ըճանկանայն ու մի-
սիօնարուքիւնը» սէրլէվիսար ալթընտա հազը-
յօր քի, «Խոնրիզ Սուլթանլար ոխթէմաթիք
Թէատալիլէր իլէ միլլէթիմիզին մէվճուտլէթի-
նի Թէնտիտ էթտիլի վէ միսթէպիտլէրին
փէնչէ ի զուլմը ալթընտա հայաթ տայանըլմազ
պիր հալ քէսպ էթտիլի սըրատա, հէնի տիւն-
հատան սիւրիւ սիւրիւ ատէմլէր աշէռ ալլա-
ւնազ կիպի տար ֆիքրի պիր փրօկրամլարը-
նը մէվզի ի իճրայա զօյմադ իչիւն ֆուրսաթ-
տան իսթիֆատէ էլլէտիլէր Էալլարը ֓րօթէս-
թանթլըզա տէօնտէրմէք իսի Նիլլէթլէրի Էլէ
չիմտի անլէրին Թէնտիտ էթտիլլէրի ճիւմլէ
զօլէճլէր, խասթախտնէլէր, էլթամիսանէլէր
վէ տիկէր քարեղոնթալան միւէսսէսլէր, պու
էսնա իտէալա հօլ հազըրլամազտան պաշղա
պիր շէյ տէլիլլէր տիր ԸՄուհարրի միսիօնէր-
լէր վէ անլէրէ հէմ էֆքեար պուլունանլար ա-
լէյինտէ պու փէրտէտէն պիր Թազըմ աճը Էքչի
սէօզլէր սարֆ էթտիքտէն սօնրա պէօլլէ քիմ-
սէլէր իլէ Ազգային միտքիւն մէսէլէսինտէ իթ-
թիֆազ էթմէնին իմքեանըղ օլտուղու Նէթի-
ճէսինէ կէլլիօր Վազաա Ամէրիգանըն պիր քէօ-
չէսինտէ իքի հաֆթատա պիր տէֆա Նէշր օլու-

նուպ, պէլքի տէ պիր գաշ ալ սօնրա սէսինի
քէսէճէք օլան տէօրթ հափրաղը պիր զազէ-
թատա Նէշր օլունմուշ օլան զըսա պիր պէնտի-
նազարը տիգգաթա ալմադ տէյմէզ իսէ տէ,
պու ֆիքր տահա վատի տաիրէտէ իչիտիլէն պիր
սէտանըն հանգօսը օլտուղու իչիւն, պիզ պու
միւնասէպէթլէ շու ֆիքրի Թէքրար վէ Թէէլիտ
էթմէք իսթէրիզ շէօլլէ քի, միլլի հայաթմըղ-
տա ֓րօթէսթանթլըղըն վէ ֓րօթէսթան միւ-
էսսէսլէրին խըտմէթ վէ մէվզիլինի, մէնֆաաթ
հա մազարրաթընը կէօրիւպ կէօսթէրմէք իսթէ-
յէնլէր, պու մէսէլլէյի նախապաշարուլ իլէ հա-
խօտ սաթնի պիր Նազար իլէ տէլիլ, անճադ
տազիզ վէ ֆէննի Թարիլլէ պիթարաֆ վէ վա-
սի պիր Նօգթա ի Նազարտան Թամիզ վէ Թէֆ-
թիլ էթմէք կէրէք տիրլէր Գիզիմ գուլազա-
րըմըզ պու Նէվ մաղլաթալարա ալըմըշ օլ-
տուղունտան, պիզէ չօգ Թէնտիր էթմէզ իսէ տէ
պու մէսէլլէյ տաիր ումուլ էնալիմիզին տօղ-
րու պիր ֆիքր Թէնքիլ էթմէսի ֆաիտէտէն
խալի օլմազ

Պալզան գօմիսիօնուլուն ռափօրը.— Պալ-
զանլարտա հէկտիկէրինի միւթէազըպէն զու-
հուր էթմիշ օլան իքի գանըն մուհարէպէլէր
էսնասընտա, մուհարիպլէրին, միւսէլլան օլ-
մայան էնալիլէ, գատընլարա վէ չօճուգլարա
զարը փէք վահլիյանէ վէ խուրիգանէ մէ-
զալիմ իճրա էթտիլլէրինէ տաիր հէր Թարաֆ-
տան գուվլէթի չիքեայէթլէր վազը օլմուշ վէ
իճրա էտիլլէն պու մէզալիմ հազընտա Պալ-
զանլարտա Թահգիգաթ իճրա էտիպ անլէրին
Նէ տէրէճէ սահիհ օլտուղունու վէ մուհարիպ
միլլէթլէրին անտէ տէրէճէ ի իլթիրաքլարընը
Թային էթմէք իւզրէ, պէննէլմիլլէ պիր գօմ-
սիօն Թէնքէքիլ էթմիշ իսի Գու գօմօսիօն
պու խուտու իչիւն հափաճաղը պիլ ճիւմլէ
մէսարիֆաթ Գարնէկի Պէննէլմիլլէ Սուհ
ֆօնտընտան Թէսվլլէ օլմազ իւզրէ Պալզան-
լարտա էփէյի պիր միւտտէթ տօլաշըպ պիզ-
գաթ Թահգիգաթտա պուլունմուշ տըրլար
Անլէրին միւշահէտաթընը հալի օլարազ գալէմէ
ալմըշ օլտուղլարը րափօր Նէշր օլունմազ իւզ-
րէ տիր ԸՄէզքիւր րափօրըն Էլիմիզտէ պու-
լունան միւքէմմէլ պիր իսիւլասաը, կէրէք
իքի մուհարէպէլէր էսնասընտա իճրա էտիլլէն
մէզալիմ վէ կէրէք մուհարիպ միլլէթլէրին ա-
վալը հազըրէ վէ աթիլլէրի իթիպարըլա հիչ

պիր վեճիկ մեմորանդիւմի պաշտօնական ձեռնարկը պաշտօնական տեղի տրուեց Գոմոսիոն պէնսիլվանիա, Սկոթլանդ, Ֆրանսիա, Ալմանիա, Ինկիլթերրա, Բուսիա և Միւթթէնէտէի Ամերիգա թարաֆընտան իշխումը օլունուղու ճիշէթէ անըն վերմիշ օլունուղու բափօր պիր Ֆէրտին եախոտ աշի միլլէթէ մէնսուղ միւթթէտտիտ Ֆէրտէրին վէրէպիլէճէթլէրի բափօրտան չիւղ-հէսիդ տահա զիյատէ չայտն քէմիյէթ վէ գուլվէթլի տիր։ Բափօրըն խիւլաոտ ի միւն-տէրիճաթը չու տըր քի, իքի մուհարէպէյէ տախի իշխումը էաէն միլլէթլէր խայալա սըղմազ վահէթ վէ մէղալիմ իճրա էթմիշ տիրլէր, օ տէրէճէ քի գատիմ մուհարէպէ-լէրտէքի զատտարըզ վէ ճանվէրլիքլէրտէն եափըմաաըզ հիշ պիր չէյ պրազմամըլ տըր-լար։ Հէր նէ գատար պու բափօրտա Սըրպլա-րըն եափտըզլարը մէղալիմ հագգընտա ազ թափսիլաթ կէօրիւնմէքտէ իսէ տէ, պունուն սէպէպի Սըրպլանըն թահգիլաթ իճրաաընա միւստատէ էթմէմէսի օլմուշ տըր։ Գոմոսիոն Սըրպ օրտուսունուն կէչալիյի մահալլարտա եանմըլ եախոտ խարապ օլմուշ պիր չօդ քէօյ-լէր պուլունուղունու իստիա էթմէքտէ տիր։ Ֆազաթ Պալգան միլլէթլէրի արաաընտա էն զիյատէ զատտարանէ զուլմլար եափան վէ իյ-գա էթտիյի մէղալիմ ճիշէթլիլէ էն զիյատէ թէօմէթ ալթընտա պուլունան՝ Եունանիսթան օլմուշ տըր։ Եունան զապիթլէրի վէ ասքէրէ-րի թարաֆընտան եազըլմըլ օլունու նիգամի օր-տուլարընըն հարաքեաթընը թարիֆ էաէն պիր չօդ մէթթուպլարըն սըհիթլինի գոմոսիոն թաու-տիգ էտիյօր։ Եունու տախի զիքը էտէլիմ քի վահէթլէրին էն ֆէնսաը Մաքէտօնիտտա տօլաշան Եունան պաշտ պօղուգ ալալարը թա-րաֆընտան իյգա էալիմիշ տիր։ Պուլգարլա-րա գարշը օլան էն աղըր իթհամաթ աշլէրին թիւրքլէրէ գարշը օլան մուսալէլէլէրինտէն նէ-չէթ էթմիշ տիր։ Թախրիպ էտիլէն Եունան քէօյլէրինէ կէլինտիքտէ, չօդ քէրրէ պունա սէպէպ Եունանլար թարաֆընտան վազը օլան թահրիքիաթ օլմուշ տըր։ Կէրէք հարպ վէ կէ-րէք տալիշ էսնաաընտա նէսլէրճէ զուլմ վէ վահէթ մուսալիմլէրի օլան թիւրքլէր իսէ տէ, քէնալիլէրին չալիլալէրի իլէ մուգայէսէ օլունուղուտա նիսպէթլէն եիւղլէրի ազ չը-զըյօրլար։ Գոմոսիոն միւսթազպէլ իչիւն փէք ազ իւմիտ կէօրիւյօր։ Ըրգ ատալէթլէ-րի օ տէրէճէ քէսլին վէ մուհարէպէնին

մէղալիմ վէ վահէթլէրի օ գատար տճը պիր թէէսիր պրադմըլ տըր քի, Պալգանլարտա տալիշ՝ անճազ տալ իւղէրինտէ պուլունան գուշ կիլի մուսալաթ պիր միւստաֆիր տիր։ Միւշթիլ Պալգան մէսլէլի հիշ պիր ոուրէթ-լէ խիթամա էրմէմիշ տիր, ֆապաթ թիւրքին կէրիյէ չէթիլմէսի վէ եալաւազ իչիւն օլան միւշթիլ գարուրէթ՝ եէնի փաթլալարըլարը թէլ-խիր էլիմէլ տիր զանն էալէրիգ, Պու թէլիլի իսէ, մուհարէպէն պաշտա պիր վաարթա իլէ մէսլէլէրին հալլ օլունապիլմէսի իւմիտի-նի պաշտ էտէր։

(Գանկիրիկյընկիսը)

«Ուխտլիկթ» հարհիքի.-Ինկիլթերրա տիւն-հայա Կիրալի մէթթէպի իլէ կէնճէր Բրիտ-թիւն չիքթէթլինի վերմիշ տիր։ Շիմաի տէ Ուխտլիկթ թաալվուրունու պիւթիւն տիւն-հայա թէվսի էտիպ պիւթիւն տիւնհայը իթ-թիւստա տախիլ էթմէյէ չալըլըյօր։ Մայիս 31 վէ Յունիս Նաէ պու մագոէտէ Մ. Ամէրիգա-նըն Պրֆէլօ չէհրինտէ, Ինկիլթերրա, Գանատա վէ Մ. Ամէրիգանըն միւսթէլիֆ թարաֆլա-րընտան կէլմիշ 150 միւրախիսալար զօնֆէ-րանս ազտ էթմիշ տիրլէր։ Պիրատէրլիք հա-րէքթթլինի տիւսթուրը չու տըր։—«Բապպընըզ պիր տիր վէ ճիւմէնիդ պիրատէր սինիզ», Հա-րէքթթլին մագոէտ վէ զայէլէրի բէսմէն պէյան օլունուղունա նագարէն աթիտէքիլէր տիր։ 1. Էրքէթլէրի վէ գատընլարը Ալլահին Մէ-լէթիլինէ իրչաա էթմէք, 2. Միւթթէպալիլ մուսալէնէթ Ուխտլիկթլէրինտէ ինսանլարը պիրլէշտիրմէք, 3. Էնալիյի Յիսուս Բրիտտոսա զազանմազ, 4. Ուլումը իճթիմալիլէրին թահ-սիլինի թէշվիգ էթմէք, 5. Բրիտթիւն վաթա-նիլէրին վազիթէլէրինի թագվիլէ էթմէք, 6. Խըտմէթ ի իճթիմալիլէճէ իթթիւստը թէրվիճ վէ թէշվիգ էթմէք։ Ուխտլիկթ հարաքէթի Ին-կիլթերրաաա պաշտաղը էանաաա, պիր չօդ քիմէլէր քիլիսէյէ գարշըլազայտ իտիլէր։ Պու կիւն Ինկիլթերրաաա 750,000 ազաաը օլան 2,000 Ուխտլիկթ ճէմիլէթլէրի վար տըր։ Սէնէ իթի-պարըլա հարէքթթ կէնի տիր։ Պիւթիւն մէմ-լէքթթտէ պուլունան ուխտլիկթլէրի պիր միլլի իթթիւստա բապթ էթմէք իչիւն սարֆ օլունան զայրէթլէր անճազ 1906տա մուսաֆ-ֆազիլէթ իլէ թաճլանա պիլտի։ Օնտան պէրու թաաալվուր սիւրաթլա թէվսիւս էթմիշ տիր։

1908-1909 թվականին ի պարտքեր պիտի հեշտեթ պու-
հարէքէթի Թրանսպա իախալ էթմէք իչին
Թրանսպա կիթտի Պուշնար՝ Սօսիալիզմին
օճաղը ուսույ Քրիստոս իամինին ըսլըզմանաղը
վէ քիլիսանին թաճիր ուսուսուղու Լիլ շէ-
րինէ տախի կիտիոյ հազիգի պիրատէրլիյին
մանաւորը անլէրէ թարիֆ էթալէր։ Սօն
զօնֆէրանտարըն պիրինտէ Խնկիլիզ մուրախ-
խաւար Թրանսպա մուրախիստարըն Էլլէրինի
թուրարադ, պու իքի միլլէթ արասընտա մու-
հարէպէթին պիր տանա աւալ միւմքին ուսու-
մասը իչինէ անա էթալէր վէ շայէա պիր մու-
հարէպէ ուսուսա ճիւղէնի հէք վիւճիւտ ուս-
րադ մուհարէպէ խիթամա Էրէնէ գատար իչ-
լէմէքտէն իմթինա էթմէյի վատ էթալէր։
Թրանսպա պու Էրին 60 պիրատէրլիքէր
վար տրը։ Ալմանիա, Պէլճիքա, Հոլլանտա վէ
Իսվիչէրա տախի իլէրի տօղրու ուսն պու
հարէքէթին թէսիրաթընը հիսս էթմիշ տիրլէր։
Գտնաստաա կէչէն սէնէ գարֆրնտա իմթիւմա է-
տէն պիր Ուսուսվիլթ զօնֆէրտսընտա 70,000
քիլիյի թէմիլ Էտէն մուրախիստար մէվճուտ
իտիլէր։ Մ. Ամէրիգատա տախի հարէքէթ վէք
զիյատէ թէվլէսիւ էթմիշ տիր վէ էկէր Մ.
Ամէրիգատաքի ուսուսվիլթիլէր տախի իթթի-
հատա տախիլ ուսուսարտա, Քրիսթիանիլըդ
թարիխինտէ չիմալիյէ գատար միւլի կէօրիւմէ-
յէն պիր սիւրաթ իլէ պու հարաքէթ թէրադգի
էտէճէք տիր։

(Գանկրիկիշընէիսք)

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՓՐՕԹԷՍԹԱՆԹԼԸՂԸՆ ՏԱՎԷԹԻ

1.

Բողոքական, եախօտ Աւեստաւանական նաւը
իլէ պիր ճէմիյէթին վալիտէ քիլիսէսէն աչ-
րըմասը լէյինտէ վէ ալէյինտէ արա սրբա
պահալար վուգու պուլմագտա տրը։

Պագըլար «Վալիտէ քիլիսէսէն աչրըմալը
իտիլէր» պագըլար մագիտէ վուգու պուլան
անվալը միւթալէա էտէրէք, «Աչրըմամագէտէ-
մէզլէր իտի» տէրլէր։ Պագըլար աչրըմագ-
լըդ գապահաթընը ու վագթըն Ամիրալարընա,
պագըլար Գաթիգիլինէ վէ պագըլար տա Ամե-
րիգալը միսիոնարարընա համլ էտէրլէր։ Կէ-
միլին գապահաթը քիմին ուսուսա ուսուն,
աչրըմագլըդ ուսուս պիթմիշ պիր վագըա տրը։

Ձաննը տճիւմնէմճէ պու քիլիսէճէ աչրըլ-
մագլըդտա Աղաճըն փարմաղը վէ Մուստատէր ի
իլաճինին խուսուսի պիր մագսէտի վար տրը։
Պու աչրըլըդա ու վագթըն անվալը տախի
միւսայիա օրմուշ ուսուս տէյա Էրօրիւնիւյօր։

Հէր նէ գլման քիլիսէտէ պիր յարաւնուս-
նուքիւն (Ֆըրդա) գուսուր էթմիշ իտէ, ուս-
թարաֆըն պիրինին ֆիլան պէլլի պիր հազի-
գաթա, հա տա մէպտէյէ Էնլմիլյէթ վէրմէմէ-
սի սէպէպ ուսուս տրը։ Մէսէլա, տէրուսի հա-
յաթա քիլիսէնին էնլմիլյէթ վէրմէմէսինտէն
գուէյրլըդ գուսուր էթմիշ, Ֆէրալէրին իլէյինէ
տանա լիյատէ իթիպար իլէ քիլիսէ ազալարը-
նըն միւսավի հուգուգընը վիգայէ էթմէք իչին
ժողովականըդ մէյտանա կէլմիշ տիր։ Քէզա
ախէր յարաւնուսնուքիւնիւար մէթրուք պիր հա-
զիգաթը իհաա էթմէք մագսէտի իլէ պաշ
կէօսթէրմիշ տիրլէր։

Պիլիմ արամըդտա փրօթէսթանթ քիլիսէ-
նին թէվլէլլիւտինէ սախի սէպէպլէր ուսպիլիր
իտի իտէ տէ, ճիւմէսինի պէր թարաֆ էտէ-
րէք, անճազ պիրինին զիքրի իլէ իքթիֆա
էտէճէյիմ։ Էրմէնի միլլէթի էօթէտէն պէրու
ալին ու տիյանէթի, բուհանիլլիյի վէ քիլիսէ-
յի սէվէն, բուհանի զըտայա քէսլլին հարէ-
թի ուսն, քիլիսէ ալիլէրինին մանասընը ան-
լամաղա վէ վագ տինլէմէյէ փէք խահիշ-
կեար պիր գալմ ուսուս տրը։

Կէնճիլք չաղըմտան խաթրըմա կէլիր քի,
Հայ ժողովուրդ՝ պիր վարդապէս, եատա
եպիսկոպոսուն կէլիպ վագ էտէճէյինի իչիթսէ,
ֆէվզէլատէ մէսէրրէթլէ քիլիսէյէ զօչուպ,
վէրիլէն վագը պիւթիւն ֆիքր ու գալպի իլէ
տինլէր իտի։

Մէքթէպլէրտէ տախի չօճուգլարա Նարեկ-
տէն պէլլի զըթալար, վէ Սաղմոսարտան տա-
խի թէվլէյէ տախի պապլար էգպէր էթտի-
րիլլէր իտի։ Մէսէլա Տլ նճի Սաղմոս կիպի
պաղը զըթալարը ու վագթտա գրաքաւ լիսան-
տա մանալարընը պիլմէյէրէք էգպէր էթմիշ ի-
տիմ, չիմալ անլէր, մանալարընը պիլլէրէք էգ-
պէրիմտէ տիրլէր։ Հագիգաթէն ու մէքթէպ-
լէրին մագսէտ ու էմէքլէրինի թադտիր էտէ-
րիմ։ Պու տէրէճէ բուհանի զըտայա իլթիյաղը
վէ հագիգաթը սէմավիլյէյէ ճանը թէյնէ ուսն
պիր ճէմատթ, նէրտէ վէ քիմին վասըթտարյ-
լէ Սուրբ Աւեստաւանըն վագընը իչիտէճէք ու-
սա, օրայա զօչաճաղը թապիլի իտի։

Տէհրլէրտէն պէրու հէտի գաթ սըրմալը

չեզրէէք իշինէ սարըպ տա էօփիւպ պաշընա
 ցօտուղու, վէ սօն տէրէճէ հիւրմէթինտէն նա-
 չի անա սօղանմաղա պիլէ խաֆվ էթտիյի,
 Սուրբ Աւեսարան՝ անլաւարը լիսանտա թէրճէ-
 մէ օլունարադ էլինէ սունուլսա, անը Մերունի
 Սիմէոնն միւպարէք էֆէնտիմիդի գունճադ-
 լաւարը կիպի գունճաղլաճաղը թապիի իտի:
 Ամէրիգան միսիօնարլարը Բիթապը Մուգատ-
 տէսի աչըգ լիսանտա թէրճէմէ վէ թապ էտէ-
 րէք փէք էհվէն ֆիյէթլէ էհալիյէ սունտուլար:
 Տին, տիյանէթ, թազվա, ախլազ վէ ֆէրայիզ
 հնգընտա փէք վազիհ սիւրէթլէ վազ-
 լար վէրտիլէր: Իշթէ պու թարիգլէրլէ պիր
 ազիմ ինթիյաճը իքմալ էթտիլէր, պիր աչըղը
 տօլտուրտուլար, վէ իհմալ օլունմուշ պիր
 ֆարզը իճրա էյլէտիլէր: Պու վազլարը էհալի
 տինլէմէմէք էտէմէզ իտի: Պէօյլէք պիր իզ-
 տիհամ կիտիպ տինլէյէրէք միւթէէսսիր օ-
 լուրլար իտի:

Օլ վազըթտա պու գուվէթլի ազընթընըն
 էօնինիւ ալաճազ պիր գըսսա թարիգ վար ի-
 տի: Օ իսէ միսիօնարլարըն եափտըզլարը իշի
 բունպան կիւրուհընըն քէնտիլէրին եափմասը
 իտի: Ֆազաթ պունու էթմէյէ քեաֆի, մուզ-
 թէտիր վէ միւթէալէմ բունպանլար վա՞ր մը
 իտի: Տահա էյիսինի եափարազ էհալիյի ճէլպ
 էթմէքտէն իսէ, թէատտի վէ աֆարօզ թարի-
 գի ինթիյար օլունտը:

Պունլար ֆաիտէ էթմէքտէն իսէ, տահա
 զիյատէ պիրուտէթի մուճիպ օլտուլար:

Փրօթէսթանթլըղըն գունուրունը ախէր
 թարիգլէրլէ եանի մէնաֆի ի չախսիյէտէն վէ
 չախսի իտտիալարտան տէյու թէֆսիր վէ իհզար
 էտէնլէր միլլէթին օլ վազըթտաքի մէյլ ի բու-
 հանիսինի կէօրմէզտէն կէլիյօրլար զանն էտէ-
 րիմ:

Հէր նէ իսէ, հալը հազըրտա մէվճուա վէ
 մալիւմ պիր փրօթէսթանթ քիլիսէսի վար սըր,
 ծուռնտա եաշամազլըղա հազըր վար կիպի
 կէօրինիւյօր: Էկէր փրօթէսթանթլըգ Թիւր-
 քիտա պիր ճէմիյէթ վէ պիր քիլիսէ թէքիլ
 էտիյօրսա, օնուն խուսուսի պիր Տալիքի (կոչուլ)
 օլմագ կէրէք: Օնու մէպտէ վէ իտէալ թա-
 նըյարազ, անա եափըչպ, անը իլէրի սիւրմէլի
 տիր:

Օլ Տալիքին (կոչուլ) նէ՞ օլմատըղը վէ նէ՞
 օլտուղու հազընտա պիր ազ իզահաթ վէրմէք
 իսթէրիմ:

Օլ Տալիք էհալիյի քէնտի վալիսէ ֆիլիսէլէ-

րիսէն ալրունազ տէյիլ տիր: Իպթիտատէ տա-
 խի մագսէտ պու տէյիլ իտի կէօրինիւյօր:
 Բիլիսէ թէքիլի զարուրի պիր հալտան նէշէթ
 էթտի: Էկէր օլ վազըթն փրօթէսթանթ թանը-
 լանլարընն էֆքեար ու արդուլարընա սէմ ու
 իթիպար օլունարազ, օնլար սօղուզ զանլըլըգ
 իլէ թահթ ը միւթալէայա ալընսալար, իհթի-
 մալ քի ալըլըղըն էօնիւ ալընըր իտի: Պիր
 խուսուսի մեզնէպի ուսուլ ը իսադէյի թամիմ
 էթմէք տէյիլ տիր: Պիւթիւն Բրիսթիան քիլի-
 սէլէրինի զահիրի պիր պաշա պաղլամագ, բու-
 հանի վէ սիյասի հիւքիւմէթլէրի անա թապի
 էթմէք վէ անճազ պու մագսէտին հուսուլա
 կէլմէսի իլէ Մէլէքիլթ ուլլահըն կէլմիշ իտի-
 յինի տիւլիւնմէք, անըն էֆքեար ու թէսալ-
 վուրաթընտան տէյիլ իտի: Պիւթիւն խէլաս
 վէ ճէննէթի օ քէնտինն միւնհասըր տատ էթ-
 մէզ: Օնուն պաշ արզուսը, հէր քէսի Բրիս-
 տալ իրչատ էթմէք տիր:

Ախէր ֆէրա ու քիլիսէլէրի քաւն հարգը
 հարգընա քէնտի կիպի տիւլիւնտիւրիւպ ինան-
 տըրմաղա սայ էթմէք տէ տէյիլ տիր: Փրօ-
 թէսթանթլըգ «Էհէմ խուսուլարտա իթ-
 թիհաս, զէյր ի մուհիմ շէլէրտէ հիւրիյէթ»
 մէպտէսինն գալիճէ եափըչմըչ սըր: Էֆքեար
 ու վիճտան սէրպէսիյէթի փրօթէսթանթլըղըն
 ճանը մագամընտա սըր: Հաթթա զէյր ի մու-
 հիմ մէսէլէլէրտէ քէնտի ազալարընը պիլէ
 հիւրը պրագըր: Պու միւպարէք մէպտէսին
 ֆիքրէ նէ տէրէճէ վիւսաթ վէ նէ տէրէճէ սէր-
 պէսթիյէթ վէրէճէյինի թարիֆ էթմէք հաճէթ
 տէյիլ տիր:

Օնուն Տալիքի ումուճա ալիտ վէ միւֆիտ
 օլան, վէ ստէմին օնլար իլէ խէլաս օլմասը
 միւթիւն տէյու ինանտըղը, Էպիսի հազի-
 գաքընը վազ ու իլան էթմէք տիր:

Բէնտի քիլիսէսինտէ վազընըն մէվզու ը
 պու տըր, միւսաատէ օլունտուղունտա ախէր
 քիլիսէլէրտէ վէրէճէյի վազ ալի պու տըր:
 Մագսէտի պիր մէզհէպի ֆըրգայը թէսահիւպ
 էթմէք օլմայըպ սալթ Աւեսարանը քիպչիւր էթ-
 մէք տիր: Իգնա օլմուշ քի, պիւթիւն տիւնեա
 մէտէնի, նիմ մէտէնի վէ վահչի, քիմ օլուր
 իսէ օլուն Աւեսարանա միւթաճ տըր: Ամէրի-
 գա վէ Էվրօփանըն պիլէ օնա օլան ինթիյաճը
 կիւն պէ կիւն արթմագտա տըր: Պու թէպչիւր
 ի պէշարէթ եախօտ միսիօնարլըգ բունու սա-
 յիր քիլիսէլէրտէն ազա չալմագլըգ կիպի թէֆ-
 սիր օլունույօր իսէ տէ, պու կիպի պիր զանն

Կսառուղ տըր: Հաթթա պէշարէթէ Էհէմմիյէթ վէրմէք իչին քիլիսէ ալիւլէրինի միւսքին մէրթէպէ գըոսա վէ սաֆի էթմէյէ սոյ էտէր:

Պա թէճրիպէ կէօրիւտիւյիւնէ կէօրէ, ճէմիյէթ տինճէ խըամէթլէրէ ուղուն վաղըթ վէրմէյօր, ֆիքըլէր քէսրէթ ի մէշղուլիյէթ սէպէպինտէն Խօրղուն տըր, կէչիմ մէսէլէսի կիթտիքճէ կիւճլէյօր, օլ էճլտէն բուհանի խըտմէթէ անճագ պիր սաաթ վէրմէյէ բազի օլույօր: Ամէրիգատտ մուհաֆազաքեար Եհհուտիլէր պիլէ, Սինսիօկ ալիւլէրինի սատէլէշտիրիպ օնլարա Բրիսթիւն քիլիսէսինէ պէնղէր պիր շէք վիւտիլէր:

Անըն ճալիքի Բիթապ Երէրիֆին գրաաթ վէ միւթալէստըն քեիֆիս (պնդի) էթմէք տիր:

Պու քիթապ «Բիրսապսորն ֆիքսպը Տր» Օնուն գրաաթ վէ միւթալէստըն շախի թէրպիյէ, ֆիքրին թէվսի վէ դալպին նէճապէթի իչին Էլզէմ տիր: Օնուն միւհէթվի օլտուղու էտէպիյաթտա (գրախանուքիւն) միւհանատէ օլունան հիւսն ի իսթիլէն, պէլաղաթ ու ֆէսահաթ, ալի Էֆէրա, գուվլէթ ու թէէսիր, վէ մատտէճէ միւթէնէվլիյէթ, հէր տէհրին պէլի դաթլարընըն շէհատէթլինէ նազարէն օնու ճիւմէ մալիւմ օլան էտէպիյաթըն մաֆէվլինէ գօր: Պու քիթապ էտէպիյաթ նօզթա ի նազարընտան պիլէ գրաաթա սէգա տըր:

Ամհրիգա (վեր.) ՅԱՐՈՒԹԻԻՆ ՃԻՆԻՇԵԱՆ

ՄԵՐՁԻՖՈՒՆ ԱՆԱԹՕԼԻԱ ԳՐԱԼԱՐ ՄԷՔԹՊԻ (*)

1861 սէնէսինտէ Մէրզիֆունըն իլք միսիօնարլարը Մր. վէ Միսիւ Լէնարտ իտիլէր: Մր. Լէնարտ էքսէրիա քէօյ վէ գասապալարը զիյարէթ էտիպ վաղ էտէր, Միսիւ Լէնարտ իսէ Խալընը պաշնա Մէրզիֆունտա չալըլըր իտի: Պու Խալընըղըգ միւսմիլէյհ Խէրլի պիր իշճիյէ զիյատէսիյէ ինթիյաճ պուլունտուղընը հիսս էթտիրմէքտէ իտի: պու սէպէպտէն գափանմազտա օլան իսթանպօլըն Խասս Բէօյ մէքթէպինտէն Բամբիշ Աննայը Մէրզիֆունա վարժաղիլիյէ տալէթ էյլէտի:

Բամբիշ Աննա Մէրզիֆունա կէլտիյի կիպի տէրնալ պիր մէքթէպ աչտը: Պու մէքթէպ էօյլէտէն սօնրալարը աչրգ օլուպ, էօյլէտէն էվլէլէրի իսէ Միսիւ Լէնարտ վէ Բամբիշ Աննա

չալիլտլէր թօվլ ամագ իչին խանէլէրի զիյարէթ էթմէքլէ մէշղուլ պուլունտուլարար:

Պու Խէնի քիւշատ օլունան մէքթէպտէ 10 Խալընտան 30—35 Խալընա Խէթիլմիշ գատընլար տախի պուլունմադտա իտիլէր, շէօյլէքի անլէրտէն պաղըլարը տէրս քիթապալարը իլէ պիրլիքտէ մասուլարընը տախի պէշիքլէրիյլէ մէքթէպէ կէթիրիպ, հէմ օղուրլար վէ հէմտէ ալի վազթտա չօճուղարընա մուգայլէտ օլուրլար իտի:

Էհալինին թալիմ ու թէրպիյէյէ տօղրու պու ալիմ խահիշի իւղէրինէ Մր. Լէնարտ զիյատէսիյլէ ճէսարէթլէնմիշ օլարագ, պուրատա Լէյլի պիր մէքթէպ քիւշատ էթմէք իչին Պօրտտան պիր Ամէրիգալը մուալլիմէ թալէպ էյլէտի: Պու թալէպ իւղէրինէ 1863տէ Միս Ֆիրէր իամինտէ պիր մուալլիմէ իրսալ օլունտու: Մէրգումէ իլք տէֆա լիսան թանսիլի իչին Խարիուլա կիտիպ 1864տէ Մէրզիֆունա ալտէթ էտէրէք Բամբիշ Աննա իլէ պիրլիքտէ չիմտիքի մէքթէպին թէմէլինի 8 չալիլտ իլէ վաղ էթտիլէր:

Մէքթէպ օտասը փէք սատէ օլուպ իչինին թէղէնաթըն՝ աաի թախթատան մամուլ Խաղը մասալարը, պիր դաչ սանտալէալար վէ պիր սաաթտան իպարէթ իտի: Շալիլտանըն սայըսը չօղալարը կիպի ճիւմէսի տէ Խէրտէ օլունումաղա մէճպուր օլտուլար:

Մէքիգ չալիլտլէրտէն պէշի (իքիսի Մէրզիֆունը օլարագ) կիճէլի իտիլէր: Իքի Խէրլիլէրտէն պիրիսի հալա նայաթտա օլուպ Միմ Հաճի Բէօյտէ միւպէշլիլէ տիր, տիկէր իչին՝ Ավգաթ, Վէղիր Բէօփրիւ վէ Թօգաթտան իտիլէր: Լէյլի չալիլտլէր իւճրէթսիղ օղուր, կիւտիւղիլէր իսէ ոլնէվի անճագ 15 զըշ. թէտիյէ էտէրլէր իտի: 3 սէնէ սօնրա իսէ պու մէպաղ 25 է իպաղ էտիլտի:

Իքի սոնկրա թալէպէնին աոէտի Խիլիլմիյէ Խէթիլիպ՝ 1891տէ իսէ 83իւ էրմէնի 20ի Բում վէ իքիսի Խալամ օլարագ ճէման 105 օլտու:

Օլ զէմանլարտէ սաիր մահալլէրտէ գըղլար մէքթէպի օլմտուղը էճլտէն ուղագ թարաֆլարտան, մէսէլա, Գայսէրի, Խարիուլ, Սըվազ, Կիւրիւն, Թօգաթ, Ատափազար, Պաղչէճիք, Թէքֆուր տաղը, Պահը Սիյահ սէմթլէրինտէն վէ սալիլտէն թալէպէլէր կէլմիյէ պալատըլար: Հէր թալէպէնին Խէվմիյէ տէօրթ տէրսի օլուր իտի: պու տէրսլէր իսէ Բրիսթիւն թալիմաթը,

(*) Օր. Փրափիսն Կիւրեղիսոնն Յորիսոն միւսասիպիլիյէ իրաս էքիլի Եւրգասն իգրիպաս Էօրիլիօ օիր:

Իւմի Ախլադ, Իւմի հիւսադ, Թիւրքճէ Մուխ-
թասար Սարֆ, Իւմի թէշրի, վէ պիր ազատ
Իւմի Նիճուսմասն իպարէթ օլուպ, պիլճիւմէ
Իմթիհանլար ալէնի, սաթրէլէրին հուզուրընտա
վազը օլուր խաի: Ինկիլիզճէ վէ մուսիդի
տէրսէր վարժուսիլէրիմիդին շէնատէթլէրինէ
հազարէն Պօրտ խարաֆընտան մէն էտիլմիշ
Խաի: Ել իշի իշին պիլէ իղին վէրիլմէմիշ խաի
խսէ տէ, 1880տէն իթիպարէն էլ իւլէրի տախի
պաշլատը:

Վարժուսի վէ միսիոնարլար մէքիէպին տա-
հա ղիյատէ բուհանի քիւրրէ ի համասընտ
էհէմիլյէթ վէրիպ, օ խուսուստա տահա գի-
յատէ թէմիզ վէ փարլադ օլմասընա պէլլի
ղայրէթ էտէրէր խաի, շէօյլէփի ճիւմէ միւն-
թէհի զըզլար բուհանի հայաթը հաշայըպ հէր
մահալտէ պիրէր վաիզէ հայինտէ պուլունսուն-
լար:

Մէքիէպին փէյտէր փէյ թէրադըը էթմէ-
սիլյէ, Իւմի տէրսէր չօղայմաղա պաշլատը: Փը-
րօկըրամա 1870տէ Հիքմէթ ի թապիյէ, 1875տէ
Ալէհպրա վէ 1881տէ Ինկիլիզճէ տախիլ օլտու:

Իւք սէնէտէ Ինկիլիզճէ հաֆթատա պիր
ղը: Թէէտիյէ էտէնլէրէ վէրիլէն իսթիյարի
պիր տէրս խաի խսէ տէ, պիր սէնէ սօնկրա մէճ-
պուրի օլտու: 1886 տէ Նօթա վէ Մուսիգի տէրս-
լէր թէտրիս էտիլմէյէ պաշլանըպ թէտրիճէն թէ-
րադգի էտէրէփ չիմտի մէքթէպիմիզ 4 Փիյանօ
վէ 8 Օրկընա մալիք տիր: Քէմանիլէրիմիզ
տախի էքսիք սէյիլ տիր:

Մէքիէպին իպթիտասընտան օն պէշ սէնէ
գատար պէօյլէք թաթիլլէր էսնասընտա զըզլար
շէհրտէ գալըպ պազըսը մուալլիմիլյէ կէօն-
տէրիլըր, պազըսը Մէրդիֆունլըլար թարաֆըն-
տան միւսաֆիրէթլէն էվլէրէ գապուլ օլունուր,
պազըլարը տախի միսիոնարլար իլէ պիրլիքտէ
քէօյէ վէ գասապալարա վաղ էթմէք վէ չա-
կիթա թօփլամագ իշին կէօնտէրիլըր խաի: Օ
ղէմանլարտա արասպա օլմատըղընտան հօլճու-
լըզ փէք միւշքիլ խաի: պաղէն մէքքէպլէր
իլէ Նօզլատ վէ Սիվազա գատար հօլճուլըզ
էտիլըր խաի: Արապալարըն իսթիմալը 1881—
1882տէ պաշլատը:

Թալէպլէրին էլպիսէլէրի փէք սատէ օլունպ
էէրլիլէրին սօգուսուլըլարը գուսաշտան օլուր
խաի: 1890 տտէք պաշլարընա հաղըզ պաղ-
լարլար խաի խսէ տէ օ ուսուլ թէտրիճէն զալ-
օլտու: Մէքթէպին չիմտիքի մէվղիինէ ինթի-
գալ օլունմասընտտէք զըզլար քէնտի էլպիսէ-

լէրինի քէնտիլէր քէնտի էլլէրիլյէ տիքէրէր ի-
տի: մաքինա իլէ տիքիշ ուսուլու հալա մէվճուս
աէյիլ խաի: Մէքթէպին իպթիտալարընտա
Միսիս Լէնարսա Ամէրիգատան կէլէն պիր տի-
քիշ մաքինասըն Էնալի արասընտա սպիմ պիր
հէյէճանա սէպէպ օլունպ, պէօյլէք քիւլէք, հէր
քէս սուս աճալիպ ալէթի կէօրիլէյէ կէլիլըլէրաի:
Հէմ տախի պու մաքինա աճալիպտան հա
ֆէվզէթ թապիա պիր շէյ կիպի քէօյալէն քէօյէ
վէ գասապատան գոսապաշայ կէզարիլըր խաի:
1890տա պիրինճի սընրֆ թալիպաթա պիլիմ
վէ տիքիշ տէրսի վէրիլմէյէ պէտ օլունտու:

1903տէ միւքէմիլէ տիքիշ մաքինասընա
մալիք օլունպ 1910տա էլ իշի չիւպէսի քիւշատ
օլունտու:

Էվլէլլէրի չալիլըտան աէյիլըրի պիր սօֆրա
էթրաֆընտա օթուրուպ ճիւմէսի պիրլիքտէ
պիր գապտան էլլէր խաի: Գաշըզլարը օ-
տունտան, թաա վէ գապալարը խսէ պազըրտան
խաի: Էսքի մէքթէպիտանէսէն էլէնի պիր
խանլէ ինթիզալ էթօլիլմիզ կիպի, պու էլէնի
մէքթէպ պինտաընըն հէր ճինս նիզամաթ իշի
Բամբիշ Աննայա թէվտի օլունտու: Մէրգուսէնին
հօրուլմաղ զայրէթիլյէ հալալ հալալ թէպ-
սիլաթ իճրա էտիլիպ, պիրաղ սօնրա տիւզկին
վէ հիւքսէք սօֆրա վէ սանտալիալար գուլ-
լանլըլար: Բամբիշ Աննա հէր սէնէ էլէնի էլէնի
շէյլէր խախալ վէ թէզիլտ էտէրէք, Հօնըմըզը
շու չիմտիքի ալի մէվղիյէ վալ էթտիլմիշ
տիր: Պու թէտրիճէն վուգու պուլան նէշվ ու
նէմա վէ հիւքսէլմէքիլէք իշին պիլ խաստէ
միւսաթիլէյանըն մահիր ֆիքրի վէ հօրուլմաղ
զայրէթինէ միննէթաարըզ:

Մէքթէպին իպթիտալարընտա Բուժ չալիլար
հօգ խաի: 15 սէնէ սօնրա խաի քի Իննետան
պիր թանէ կէլաի, օ խսէ էրմէնիճէ իսանընտա
թալիմ օլունուր խաի: Լաքին պիր գաշ սէնէ
սօնրա անլէրին առէտի թէքէսսիւր էթմէյէ
պաշլատը: պու արատա խաի քի Բուժ խօճա-
լար թարաֆընտան Բուժա թէտրիսաթ պաշ-
լանլըլար:

1884տէ Միսիս Թէօխարիտիս իւք մուալ-
լիմէ օլարագ 7 չալիլտան իլէ իւք նիզամի
Բուժա սընրֆ պաշլատը:

Իքի սէնէ սօնրա Բուժ չալիլտանըն տալ-
տի 20յէ պալիզ օլտու: Լաքին պու արատա
Միսիս Թէօխարիտիս իսթիֆա էյլէտի: Պու 20
չալիլտանըն նըրֆընա մանկապարտեզ թալիմի
վէրիլիպ միւթէպաղիմինէ խսէ Իւմի հիսապ,

Սարֆ, վէ Եռնան թարիսի թէտրիս էտիլիւր խոյ:

Մէքթէպիմիդ խոթիտաւննոտան պու. տնէ գատար 24 Ամէրիգայը, 33 Էրմէնի, վէ 20 Բոււմ, ճէման 77 մուալլիմէյէ մալիք օլմուշ աւրը, յի անդէրտէն պուզլուարը պու. տնէ գատար քէնտի խըտմէթլէրինտէ տէվում էթմէյ. տէ տիրլէր. պուշնարտան մուտա օղլանար գօլճնտէն 15 Էրմէնի վէ 4 Բոււմ մուալլիմէլէրիմիդ օլմուշ աւրը:

Շիմտիյէտէք 3 Ամէրիգայը մուալլիմէլէր Էթկաթլէրինի միւլթէպզըպ մէքթէպիմիդին թիյասէթլինտէ պուշնամուշ աւրլար:

1890ա գատար անճապ 3 Էրմէնի մուալլիմէ վար իքէն թէտրիճէն անդէրին սայըսը թէքէսիս Էթմի:

Շիմտիյէտէք 256 մէզուռէլէրիմիդ օլմուշ, անլէրտէն անճապ 30ը պէր հայտթ տէյիլ տիրլէր. իլք ուրնթ սայրտա 4 օլարապ 1868 տէ միւնթէնի օլմուշ աւրը. անդէրտէն իւլիւ հալա պէր հայտթ աւրլար:

Իլթէ ճիւմէնիդ տախի մէքթէպիմիդին պիտայէթիլլէ հալը հազըրտաքի ֆարզընը կէօրիւյօրսուռուզ: Պուշնան 50 սէնէ մուգատաէմ օ, պիր դաշ սաֆի Էազը մասալարընա մալիք Էթէմիլլէթմիլ վէ Էնկին պիր օտա խոյ, պու կիւն իսէ մէքթէպիմիդ տօնուգ մոււմ ընդը իլէ տէյիլ, իլլա փարլապ Լիւֆա նուրու իլէ թէնվիր օլուռմագտա օլան չու կիւզէլ վէ մութանթան սալօնու իլէ միւլթէլիւր տիր: 0 զէման չալիրտանըն տաէտի սէքիլ իքէն, չիմտի 260ա պալիլ օլմուշ, օ զէման հալընը Էրմէնի իքէն չիմտի 5 ֆարզը միլլէթլէրտէն թալիպաթ վար. օ զէման հալընը իլմ ի հիտապ, Սարֆ վէ սաիր ուֆադ թէֆէք չէյլէր թալիմ էտիլիւր իքէն, չիմտի ֆէյսէֆէ վէ իլմ ի լուհի ինսանիտէն թուլ իլմ ի պէտիլլէ վարանտաէք թէտրիս էտիլմէքտէ. օ զէման Էթրլի իլի օլան մանըսա վէ սաիրէտէն հալընը ֆիսթանլար կիլինիպ սօգապարտա պալարը չալ իլէ էօրթիւլիւ իքէն չիմտի չու ֆարզըն նէ գատար ալիմ օլտուղը սիլին մէհուտընը աւրը:

Իլք տէֆա Էթմէյի ալիտանէտէ վէ Էթր իւզէլինտէ Էնկին պիր հուվարլապ սօֆրա էթրաֆընտա օթուրուպ ճիւմէնի պիր գապտան Էթր իքէն, չիմտի Էթրսէք, կիւզէլ վէ իւզէլլէրի թէմիլ վէ պէյազ պէլլէր իլէ գալը սօֆրալարա վէ ալը ալը սօֆրա թազըմա:

ընա մալիք իլ: Պուշնարտան մուտէ «Արհեստնոց», Էթմէք փիլիմէք սուսուլընը թալիմէնէ, մանիր Էթրիմ վէ նրալարա մալիք չու գրչմէթիլ վէ պէլիւք խաթախանէ, աղաճար վէ խօշ լաիհար չիլէքլէրլէ տօլու պաղչէլէր վէ հալաար կէլինէլէք մահալլէր վէ սաիրէ մէքթէպիմիդէ գամմ օ. իլնազ էտիլմիշ տիրլէր: Բապպ ինսան Էտէ խոյ տէ պուշնան 50 սէնէ սօնրա չիմտի թինտէն Էթր վէ պին գաթ պիյատէսինէ մալիք օլա խոյ:

ՓրԱՓԻՈՆ ԿԻՐԵՂԵԱՆ

Մհրգիւֆուն

ՇԷՅՐԱՆ ԱԼԷՅԻՆՏԷ ԻՅԹԻՐԱ

Բահնիւնըն 127 ճի սահիֆէսինտէ «Նէ՞ դարարը վար» սէրլէվալը, սիկարա Էթմէնի մազարաթընտան միւնպահիս պէնտի օլուր իքէն, Ամէրիգատա Էթր կիւն 1,200 օղլան սիկարա իլմէք տաթթինէ պալլալար տէնիլմէքլէ պէրապէր, գիլրինտէ, «Կլնճ Ամէրիգայը (Էանի օղլանլարը) Էթրիւմէք իլին չէյթանըն պիր իճատ քէրտէսի տիր», իպարէլէրի նազարը տիգպաթըմը ճէլպ էյլէտի:

Մագսէտիմ թիւթիւն իլմէնի մազարաթը մալլալմէսինէ գարչը միւտաֆաա էթմէք տէյիլ տիր, մամաֆիս թիւթիւնի քէսրէթ ի խոթիմալընտաքի մազարաթ տախի դապիլ ի ինքեար տէյիլ տիր: Փապաթ էլէր կէնճ օղլանլարըն մօտա տէյիլ սիկարա իլմէք տաթթլէրի չէյթանըն իճատ քէրտէսի իսէ չիւպօղազ թապիր օլուռան (Էանի լիւզիւմիտէն գիյատէ էթ վէ թաամ Էթմէք) վէ իլմ ի իլթիսատա լիայէթսիլլէքլէ սէնէվի վարիտաթընտան ֆազլա մօտափէրէթլիլլէ հանի էլպիսէ, այազ գապը, չապգա, ալթուն սաաթ, գօրտօն, ալթուն փէրվալը կէօղլիւք, պահալը պաաթօն վէ սաիրէ ալմագ վէ լիւզիւմի հօգ իքէն պօլ պօլ սիւթ, չայ, գահվէ իլմէք վէ լիւզիւմիլ սէղլէր գօնուլմագ վէ քիլիսէլէրտէ ուզուն ուզատը տուալար էթմէք վէ պազը վաթլէր սէրմայէ ի ֆիթրլիլլէսի գըսաա օլտուղընտան պիր սէօղիւնի իւլ տէֆա թէքար էթմէք վէ պիր համմալըն կէօսթլէր պիլէճէյի սըպլէթտէն ֆազլա Էթր գալտըրըպ վիճուտինէ վէ էֆքեար տահալընը գուլվէ ի միւլթէքթիլլէրինտէն կիւքսէք թէսալվուրլար խոթիմալ իլէ ֆիթրլիլլէն իրաաը մազարաթ էթմէք տախի տէպա չէյթանըն իճատ քէրտէսի մի տիր:

Կէօղիւ զափփէնմիշ ածուգէ պիր գատըն կէճէ տիքիշ տիքմէք իշիւն իփլիյն ուճուճու իյնէյէ թաղմաղ իւղրէ իյնէնին տէլիյնէ տէյաւ սալտըրըպ կէչիրէմէմիշ օլտուղունու անլայընճա կէօղիւնիւն զափփէնտիյնի տէրխաթըր էթմէյէրէք, կէօյա քէօր Շէյթան կէլմիշ տէ պու խանըմըն տիքիյնէ մանի օլուրճասընա քէօր կէօղիւնիւ իյնէնին տէլիյնէ թըգամըշ քի խանըմ իփլիյնի իյնէնին տէլիյնտէն կէչիրմէսին զանընյէ, խանըմ էֆէնտի հէր տէֆա իփլիյնի սալտըրըպ տէլիյէ կէչիրէմէյինճէ, «Բէօր Շէյթան» տէյու մըրըլ մըրըլ էտէրէք շէյթանա իֆթիրայա պաչլոր:

Պիր քիմսէ էլինտէ չիշէ թէմիղլէր իքէն տիգգաթսըղըղընտան չիշէյի տիւշիւրիպ զըրտըղընտա կէօյա Շէյթան էլինի կէվէթմիշ Խախօտ էլինէ չարփըպ տիւշիւրմիւշճէսինէ, Խախօտ պիր քիմսէ նէրտիպանտան չըգըպ էնէր իքէն, Խախօտ Խօլտա Եիւրիւր իքէն էօնիւնէ պաղմայըպ տա կէօղլէրինի պաչգա թարաֆա տիքէրէք այաղը նէրտիպանտան գայըպ, Խախօտ Խօլտա պիր չուղուրա տիւշիւպ տէ պիր Եէրի չըգար Խա ինճինիր Խա զըրըլըր իսէ, Խախօտ թէսէյիւպինտէն Խա փարասընը Խա էշխասընը պիր Խէրաէ պրագըպ զայպ էտէր իսէ, արթըգ տինէ Շէյթանըն պաչընա կէլէն իֆթիրալարը: «Կէօղիւն քէօր օլա, Շէյթան», «Էվլին պաչընա Եըղըլա, Շէյթան», «Իքի կէօղիւն ավուճումա կէլէ Շէյթան» վէ ոպիր պին պիր տիւրլիւ քէօթիւ սէօղլէրլէ Շէյթան իֆթիրայա օղումագտա տըր: Պինլէրճէ սէնէլէրաշն պէրու էպէվէյնին լիսանընտան չօճուղլարըն ֆիքրինէ Եէրլէշտիրիլէն չու իֆթիրայը, տահա տօղրուսը կիւնահը թէրք էթմէք էլզէմ տիր: Իֆթիրա քէօրլիք տիր, քէօրլիւք զէմանը իսէ կէչմիշ տիր: Ալլահ իֆթիրատան խօշլանմաղ, մէրհամէթ էտէն մէրհամէթ պուլուր, իֆթիրա էտէն իֆթիրա պուլուր: Պիր ատէմէ լանէթ օղումագ նասըլ կիւնահ իսէ, Շէյթանա տախի լանէթ օղումագ այնի տէրէճէ կիւնահ տըր: Ինճիլ ի Շէրիֆաէ պիր ֆահիշէ գարընըն թաշլանմասը չէրիաթ իճապաթընտան օլտուղընը էֆէնտիմիղէ պէյան վէ էմր էթմէսինի թէքլիֆ էթտիքլէրինտէ «Կիւնահը օլմայան պիր թաշ աթմըն», «Էմրինէ գարըն թաշ աթման պուլուրնմասըղընը օղույօրուղ: Շէյթանա լանէթ թաշլարընը աթման պիր քիմսէնին թաշլարը գարանըղտա կէօրմէք իսթէմէտիլ տիվարա չարփըլըպ տա, պաչընա Խա

Կէօղիւնէ աքս էտէրէք քէնտիսինի զէտէլէյէ պիլիր: Լանէթ օղումագըլըպ անը սէյլէյէնին րուհունա զիյան վէրէպիլիր:

ԵԱԳՈՒՊ ԻԼՄԻ

Ուրֆա

ԱՍՐԸՆ ԻԻՉ ՄԱՊՐԻՏԼԱՐԸ

ՎԵՐ. Զ. Յ. ՕՏԵԱՆ

Ասրըն իւշ մապուտլարը թապիրմիղ կէրչի, միւրէքքէպ պիր թապիր իսէ տէ, զիյրաէ աշըն ճիւղլէրինին թահլիլինէ սայ էտէճէյիղ: Պու իւշ մապուտլարըն նամընա մէտէնի վէ զայրի մէտէնի մէմալիքաէ ապիտէլէր ինչա էտիլտիյի կիպի, անլէրէ ալը ռապուտլիյէթ էտէնլէրին սաէտի տէ սէմա լաթըն քէվքէպլէրի գատար հիսապսըղ տըր: Էպան ի պէշէր արասընտա օլ սսլէտէ հուսուլա կէլէն թախրիպաթըն մըգտարը էֆսո՛ւն քի պիհատտ վէ պիտայան տըր:

Էվլիլա. Իսթիմալը միւսքիրաթ: Մէյխօրըղ իլանընըն նամը գատիմի Փագօս տըր: Մին էլ գատիմ պու իլահա արզը իպատէթ էտէն քէսան պէյնինտէ թէֆրիգաթ Խօղ տըր: Իշթէ անըն ֆիհրիաթի, միւրիւք վէ միւրիւքէ, քիշի զատէ վէ էտնա զատէ, զէնկին վէ ֆտիր, տինտար վէ տինսիղ վէ զայրինա, հէփ պու մէյին մէյխօրլարը տըր: Աճէպ անտէ նէ՞ վար: Իսթիմալը իշրէթէ տաիր ալէլ իթլագ գալլը ռումումի շէօյլէ տիր: Իշրէթ՝ մէսէրլէթ, սէօնպէթէ ըվնագ, լիսանա պէլաղաթ, ֆիքրին միւլահագաթընա շէթարէթ վէրիր վէ քէզալիք ինսանտա զապթ օլունմաղ պիր իշթիհա աչար: Մամաֆիհ, իշրէթին ինսանա պախշ էթտիյի սէատէթ հէփ պու իսէ, «Օյնա նըլան պու օյուն, Խանան մումու տէյմէյէճէք տիր», Նա՛սըլ, իշրէթին պիր տէ, մէյտանա կէթիրտիյի էմրաղը էլիմէյի նաղարը միւթալէյա ալալըմ: Իշրէթ ինսանտա էտնա իայալաթ, տէհշէթ ու վահշէթ, շէհվաթը հայվաշաթ վէ լէօպիյաթ թէվլիտ էթտիյի կիպի, իղզէթ ի ինսանըն րահնիւմասը վէ մաշալէսի տտօ օլունան վիճան, իշրէթին թիւթէն տիւմանը իլէ քէօրլէնիր վէ ինսան հայվանաթ մէսապէսինէ թէնէզգիւլ էտէր: Շահը կիւրոս հայաթընտան պիր թարիխէ: Կիւրոս օղունա էմր էտէր քի, սագիտի Սաղա կիպի, քէնտինէ շէրապ թաղտիմ էթսին: Էմր ի շահանէյի իճրա էտէն նէվճիվան Աթհահակա, «Օղլոււ

նրից՝ ևն էվվելու սաղի Սահաս կրպի, շերապտան սէն թատմաւնն,» տէր: Աժգահակ «Շերապտա պէնիր օլուր պօրղուսը իլէ թաթմաւորմ,» տէ- յու ճէվապ վէրիր: Կիրոս, «Շերապտա սէմմ պուլունտուղընը նէ՞տէն ֆէնմ էթտին,» տէր: Աժգահակ «վէլատէթինիդ զիյաֆէթի էանասըն- տա, պուլունտան հէփ իշնէրին պաշը տէնտուր, օյնամաղա գըլամ էտէրքէն տուշտուրիւդ, եէկ- տիկէրինիդ տարպ էտէճէք օլտունուդ, թէ- զաննիլէրինիդ պէս հէօյքիւրմէքտէն իպարէթ իտի, ամթվարընըդ իսէ, չօծուզվարի իտի, վէ մէնզարէ փէք նախօշ իտի,» տէր: Էվվէթ պու- զէն, «Պէօյէքվէր անմազ օլուր վէ քիւշիւք- լէր իսէ չագմազ օլուր:» Խիւլասա ի քէլամ իշրէթ ինսանըն նամուռ, սրհհէթ, ալլի իգ- թիտար, հայաթ ու սէրվէթինի սօյուպ անը նամալիւմ պիր մախլուզ եափար: «Շերապըն գըրմըզը օլմասընա, գատէնտէ րէնկինի կէօ- թէրմէսինէ վէ կիւզէլ ազտըղընա պագմա, նիհայէթինտէ եըլան կրպի սօգար, վէ էնկէրէք կրպի ըսըրըր, կէօղլէրին զսրիպէլէրէ պազա- ճագ վէ գալպին էյրի շէլէր սէօյլէյէճէք տիր:» (Այլմ Սողոմոն). — Նագլ օլունուր քի վազթըն Սուլթանը պիր կիւն լալասը իլէ թէֆէրրիւճ, թէնէֆֆիւս վէ թէսքին ի մէրազ գըմնընտա կէշթ ու կիւզար էտէրքէն, գուլազլարընա պաղըրը վէ չաղըրը սէտալարը կէլիր: Սուլ- թան «Պու. նէ՞ տիր, Լալա,» տէր: Լալա, «Է- ֆէնտիմ իշրէթ էտիյօրլար,» տէյու ճէվապ էտէր: Սուլթան, պագսանա Լալա, «Իշրէթին աճէպա ֆաիտէսի վար մը՞,» տէյու սուալ է- տէր: Լալա, «Էվվէթ իշրէթին ֆաիտէսի վար վէ հէ՞ տէ իւշ տիր,» տէր: Սուլթան, «Նէ՞ տիր օնլար,» տէր: Ճէվապէն Լալա, «Էֆէն- տիմ, իշրէթ ֆօրիւն կիօղլինիւ աջար, քօփալը կիւրիւսիւր, ղի գիւրիւսի գիւնիւն եսէր,» տէր: Սուլթան «Պուլարը սէն պանա պիր կիւն կէօսթէրմէլիսին,» տէյու էմր էտէր: Լալա կիտէր անատան տօղմա պիր քէօր, պիր թօ- փալ վէ պիր տէ, թէք մէթէլիյէ գուրչուն աթան սօյունտան պիր զիւլլարա պուլուր: Պիր պինկիլքտէ րազը ալըպ Սուլթանա սէօյլէտիյի մուամմայը հուղուրարընտա հալլ էտէր: Լալա, քէօր, թօփալ վէ զիւլլարտէ պիրէր գատէն սուշար: Սըրա ալթը տէնիւնճէ, քէօր աշգա կէլիւլ չարգիյէ պաշլար շէօյլէքի: «Էնտամը հիւնա, սաշը դարա, կէօզիւ պատէմ, պագ չու աիւպէրէ. . .» տէյինճէ Լալա, «Պագ, պագ, քէօր կէօրտիւ,» տէր: Թօփալ էօթէտէն «Քէօր

կէօյլինիլ, պուլարը նառըլ կէօրտիւն, չիմտի զալզար սէնի չիյնէրիմ:» «Պագ՝ հէյէ թօփալ տա եիւրիւտիւ,» տէր տէմէզ, էօթէտէն զիւլլարա տանա խըրսլանըպ «Վո՞ւր էօլտիւր արգատաշ, տիյէթինի պէն վէրիր իմ,» տէր: «Պագ զիւլլար- տէ զէնկին օլտու,» տէր տէմէզ տրամ խիթամ պուլուր: Էյ վաթանտաշլար, իշթէ չիմտի պիզ պէօյլէսի պիր ալէմտէ եաշայօրուզ, հէյնա՛թ քի, իշրէթ հագզընտա, հիւքիւմէթլէր միւսա- յիւ, իւտէպա սիւքիւթ վէ րուհպան իսէ պի- թարաֆ տըր:

ՏԻՆԻ

“ՓԵՏԵՐԻՆ ՆԷՉՏԻՆՏԷ ՇԷՖԱԱԹՃԸՄԸՊ”

«Կիւնահ իշիւնէյիմիզ, վի կէկր պիր իսնէ կիւնահ իշիւնէհիֆ օրու- սա, ֆէսէրին նէգսինէ շէֆասընը- մըզ ուղիւ Յիւռն Քրիստո վար սըր, օ սախի կիւնահլարընզա, վի եալը- նըզ պիզիւմիլէրէ սէյիլ անճագ պիւ- րիւն յիւնէսըն կիւնահլարընա սախի ֆէֆաէք սիւ:» (1 Յովն. 2. 1, 2.)

Տինլէր ատէմլէրին կիւնահ մէյլինի զապթ էթմէքլիյի տէրիւտէ էտէրլէր: Պու- նուն հօլու իսէ իւմիւմէն զանն օլունտուղընա կէօրէ էմրլէր վէ նէհիլէր վէ անլէրէ րապթ օլունան միւքեաֆաթ վէ միւճազաթ իլէ թէէ- մին էսիլիր: Պաշգա սըրալարտա տա ատէմ- լէր պէօյլէ իտարէ օլունույօրլար: Հիւքիւմէ- թին միւքեաֆաթ վէ միւճազաթը օլմասա իտի չօգ կէչմէզտէն հէր քէս պիրի պիրինին պօ- ղազընա սարըլըր իտի: Թիճարէթտէ վէ հէ- յէթ ի իճթիմաիյէնին տիկէր պազալարընտա էկէր հէր քէս միւճազաթտան գօրգմասա հէփ պիրի պիրլէրինին մալընը թալան վէ զատպ էտէրլէր իտի:

Տինի տէ ատէմլէր պէօյլէ գուլանըյօրլար: Ճէննէթին իօշ մէնզարէլէրի վէ ճէհէննէմին տէհէթլի աղապլարը ատէմլէրի սալահ թա- րիզինտէ հըֆղ էթմէյէ գուլանըյօրլար: Կիւ- նահ էթմէյինիլ, հօգսա էպէտի աղասպա տիւ- չար օլաճագսընըզ:

Ատէմլէր տինի պիր տէ չու հօլտա գուլա- նըյօրլար, ֆիլան պիր փէյգամիլէրէ եաիօտ րէսուլա վէ անըն թալիմաթընա իման էտիպ անը իգրար էտիյօրլար, վէ արթըզ անըն իւմ- մէթի օլտուղլարը իշիւն միւճազաթտան սալիմ վէ միւքեաֆաթա միւսթանագ օլտուղլարընա

էմին օլույօրլար: «Մահքէմէտէ տայլմ վար», զարպը մէսէլինէ կէօրէ էմինյէթ հիսս էտէր-լէր: Էսասը քէլամըմը տա պէօյլէ պիր ֆիքըր վէրիօր տէյու զանն օլունապիլիր: Կէօյա քի «Փէտէրին նէզտինտէ չէֆաթթըմըզ (հանի ալօղաթըմըզ) վար, զօրգմայընըզ», աէնիւմիշ տիր: Լաքին ֆիքըր պունտան քիւլլիյէն ֆարգը տըր: Փէտէրին նէզտինտէ ալօղաթըմըզըն պուլունմասը պիլի կիւնահըն նէթիճէսինտէն տօլայը գօրգմամաղա տէյիլ, անճագ կիւնահ-տան սագընմաղա սէվզ էտէր:

Էվլէլա տիգդաթ էտէլիմ քի պուրստա ըէ-տուլ պիլիմ նաղարը տիգդաթըմըզը վէ մու-հապպէթիմիլի պաշգաթընա տէյիլ, տօղրուտան Ալլահա ճէլպ էտիօր: Օնու փէտէր թէսմիյէ էտէրէք պիլի օնա հաղլաշաթըրրօր: Միւմին պիր ըէսուլ հա փէզամպէրի պէնիմէյիքէք Ալլահըն նէզտինտէ ճէսարէթէ մալիք օլաճագ տէյիլ, Ալլահը ֆէհեր թէսմիյէ էտէրէք օ տէ-րունի էմինյիլթէ մալիք օլաճագ տըր:

Լաքին առէմ Ալլահա նա՞ղը ֆէհեր տէյէ-պիլիսին: Կիւնահքիտը առէմ աթիլ Ալլահա նա-ղը թէզարրուպ էտէպիլիր: Պունահ ըէսուլըն ճէվապը չու տըր: Սէնին կիլի նալայիզ պիր քիմտէնին Ալլահա փէհեր տէմէսինի միւմքին գըլան չէյ անըն նէզտինտէ ալօղաթըմըզըն, Քրիստոսըն, պուլունմասը տըր: Ալլահ Քրիս-տոստա պիլի քէնաինի փէտէր տէյու քէֆ ու պէյան էտէր վէ անըն սայէսինտէ պիլ անա փէտէր տէրիլ: Ալօղաթըլար նիյէ աէֆա առէմ-լէրի հազգաթըլըզ քէթմէյէ ճէսարէթլէնտիրի-լէր, պիլիմ ալօղաթըմըզ պիլի Ալլահա նա-ղարըն տօղրու մէվզիյէ գօր: Ալլահը պիլի փէտէր վէ պիլի անա էվլատ տէյու կէօթի-րիր: վէ պէօյլէն էվլատ Ուլլահ մաղաթընտա կիւնահտան նէթիլթէ էտիպ սալին էօմը կէչիր-մէյէ պիլի սէվզ էտէր:

Ըէսուլ պիլի տէմիշ օլույօր, «Կիւնահ էթ-մէյինիլ, վէ հէր նէ զէման կիւնահա թէճրիպէ օլունուրսանըզ Քրիստոսը խաթընըզա կէ-թիլիլ էվլատ Ուլլահ օլաղաթընըզ հիսս է-սինիլ, օ զէման կիւնահտան սագընըրսընըզ, զիրա Ալլահտան հէր տօղմուշ օլան կիւնահ իլլէմէզ»:

Տիլէր պիր ֆիքըր չէֆաթթըմըզըն քէֆա-րէթ օլմասը տըր: Փէտէրին նէզտինտէ օլան Քրիստոսըմըզ սալթ պիլի Ալլահը փէտէր վէ պիլի օնա օղուլ տէյու կէօթիլթէրէք պիլի կիւնահտան խէլաս էտէճէք տէյիլ տիր, օ

կիւնահաթըմըզ իլին քէֆաթթըմ տիր տալի: Ալլահ Քրիստոստա պիլիմ կիւնահաթըմըզ իլին քէտէր չէքէն վէ մուհապպէթտէն նէչէթ էտէն պու քէտէրիլլէ պիլիմ կիւնահաթըմըզը ըէֆ էտէն պիր զաթ տըր:

Իմաի ըէսուլ տէմիշ օլույօր, «Կիւնահ էթ-մէյէ թէճրիպէ օլունուր իտէնիլ, Քրիստոսըն խաչըն տէրիլթըր էտինիլ վէ պիլինիլ քի Ալլահ օ կիւնահընըզտան սէլի խէլաս էտէն-տէք քէտէր չէքէն, տիր: Պունը պիլիէրէք կիւնահտան թէթինապ էտինիլ վէ չայէտ թէճ-րիպէտէն մաղլուպ օլուր իտէնիլ, մէյուս օլ-մայընըզ, զիրա Ալլահ փէտէրինիլ տիր վէ ա-նըն, Քրիստոսըն խաչը լէլ պիլի իգհար օլու-նան մուհապպէթի սէնի աթ յըպ խէլաս էթ-մէք իլին հաղր տըր:

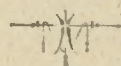
Պուրատա կիւնահա ղերիլն ճանապա պագը-նըզ, կիւնահ կիլիլտէ իլլէնիլ, վէ հալընըզ ֆէրտէ ալաղատար օլան պիր ֆիլի տէյիլ, անճագ Ալլահըն նաղարը էսնիւնտէ իլլէնիլիլլէր: Սէն կիւնահ էտէրէք հէմ փէտէրինէ, հէմ Ալօղա-թընա իշ վէրմիշ օլույօրսըն: Փէտէրին սէնի տարայաճագ, Ալօղաթըն սէնին իլին քէտէր չէքիլ քէֆաթթըմ էտէճէք:

Պու իտուուսարըն միւթայէասը զալպտէ կիւնահ մէյիլնի զապր ղի փէրի հէհնիլ հն պի-յիլ ղի հն միւհասիտ պիր զալիլք օլաղաթընա տիգդաթ էտինիլ: Թէճրիպէյէ զալիլ օլմագ իլին փէտէրիմիլի վէ անըն նէզտինտէ օլան չէֆաթթըմըզը վէ անըն քէֆաթթըմին տէր-խաթըր էթմէք նէ՝ պէօյիլք պիր զուվլէթ տիր:

Պու ֆիքըրլէր թէճրիպէտէն մաղլուպ օլան-լարը մէյուսիլքսէն գալրալըր: Ալլահը փէտէր, Քրիստոսը չէֆաթթըմ վէ քէֆաթթըմ տէյու տիլիլէնիլէր՝ կիւնահա տիլալիլքլէրինտէ մէ-յուս օլուպ քէնտի քէնտիլլէրին կիւնահա վէրմիլլէր:

Իմաի էլինիլտէ պէօյլէ պիր թէէմինաթը-նըզ պուլունպուղու հալտա, կիւնահ իլլէմէյի-նիլ վէ չայէտ կիւնահա տիլալէրինիլ մէյուս վէ մէֆթիլ օլմայընըզ:

Յ. Գ. Գ.

ՄԷՍՐՈՒՐ ՀԱՅԱԹ

Բնուելի էյամաա Քրիսթիյան հայաթընը պաշտա հայաթլարաան թէփրիզ էաէն պիր պէլլի խուսուս տա մէսէրրէթ իտի: Պու կիւն խոտի տաէմլէրէ տաէթա պիր եիւք կիպի կէլլիօր: Քրիստոսըն էլէմ վէ էօլիւմիւնտէն էլլի սէնէ դատար ոսնրա Քրիսթիյանլարըն պէօլիւք պիր սրնփր էսիւրլէրաէն, կանի, պաշ- դալարըն թաղիիզ: Վէ թէարրա դաթընտ տիւ- չար օլուպ խէլաս վէ խթիրաճաթ իւմիտին- տէն մահրում գալան քիմսէլէրտէն իպարէթ իքէն, անլէրին հայաթընը հազընտան կէօ- րէնլէր օրատան նիւպէան էթմէքտէ օլան մէ- սէրրէթի կէօրմէմէք էտէմէզլէր իտի: Անլէր աղըր վաղիֆէլէրինի մէսէրրէթլէ իճրա էլլէ- տիլէր: Անլէր կէճէ վագթը, մահպէսխանէլէ- րին գարանլըք քէօշէլէրինտէ, արգալարընտա- քի դամը հարէլէրինին տայանըլմազ սըզըլ- թըլարընա րաղմէն սէմա վէ զէմինի մէսէր- րէթ իլանիլէրինին թաթըր հանգօլարըլա թալ- թիֆ էթմէքտէ պուլունտուլար: Մէզարըն գափուսուտա սէմավի րիւյալար կէօրմիւշ քիմսէլէրին վագար վէ մէսէրրէթինի դայիպ էթմէտիլէր: Պուսլարըն թէճրիպէ իլէ տօլու հայաթլարընտան ճօլան մէսէրրէթ, ինճիլին հօլունու հաղըրլայան պէօլիւք պիր գուվլէթ օլտու: Պու մէսէրրէթ իտի քի հօրդուն վէ եիւքիւ հայաթլարը Քրիստոսըն խէլաս, սէ- լամէթ վէ մէսէրրէթինի ճէլպ վէ ճէզպ էսիւ- յօր իտի: Անլէրին մէսէրրէթի եալընըք քէնտի թէճրիպէլէրինի թաթիֆէ էթմէք իչիւն իս- թիմալ օլունան պիր վասըթա տէլլ, անճազ մէնպալը Ալլահա տուլունուպ, տիրի մէլլէ- լէր իլէ թէքրար Ալլահա տէօնէն աճաիպ պիր հալ իտի: Աճէպա պու հայաթըն սրրըր նէ- րէտէ իտի:

Անլէրին Ալլահ իլէ չախսի ալապա վէ իր- թիպաթըր վար իտի, վէ տիյանէթ աղէր իչիւն քէնտի էճատալարընտան գալմա, վէ կէօթիւր- մէյէ մէճպուր օլտուպլարը պիր եիւք գապիլլին- տէն պիր շէյ տէլլ իտի: Անլէր տինի քէնտիլէր իչիւն ինթիխապ էթմիլլէր իտի: Ալլահըն մու- հապալէթինի Քրիստոսըն խէլասընտա չախսէն վէ պաթէճրիպէ թաթմըշ վէ անը քէն- տիլէրին հայաթըր կիպի սէվէրէք հաշամագտա իտիլէր: Հայաթըն հէր պիր տէվրէսի Ալլահ իլէ քէնտիլէր արասընտաքի միւշարէքէթէ րապթ էտիլլիօր, վէ օրատան քէնտիլէրինէ

գուվլէթ կէլլիօր իտի: Ալլահը տաիմա քէն- տիլէր իլէ պէրապէր տէյու հիտ էթմէք ան- լէրտէ ճօշդուն պիր մէսէրրէթ հասըր էտիլլիօր իտի:

Պու մէսէրրէթին պիր սէպէպինի տէ պիզ- զաթ անլէրին մաղուպ գըլմաղա չալըշտըզ- լարը միւշարիլաթտա պուլուպօրըզ: Ատէմ էօլլէ խալզ օլունմուշ տըր քի, օ քէնտի սաստէ- թինի իքմալ էթմէք իւզըրէ տաիմա քէնտի էօնիւնտէ պիր թաղըմ եէնէճէք կիւճիւք- լէր պուլմագ իսթէր: Եօլունմուգ թէսատիւֆ էտէն հէր պիր կիւճիւք մաղուպ էթմէք պիզտէ մահֆուզ օլան գուվլէթլէրի տիշարը չըգարըր, վէ պու գուվլէթլէր խարիճէ չըզ- տըզճա անլէր վասըթատըլա հասըր օլան մէ- սէրրէթ տէրինլէմէքտէ պուլունրր: Պէօլիւք պիր հայաթ դօլայ հայաթա գանաաթ էտէ- մէզ: Օ կիւճ օլանը սէչէր, միւշարլլ օլանը հաշամագ, մուվաֆֆագ օլտուգճա մէսրուր օլուր, նիչէ Քրիսթիյանլարըն կիւճիւք ան- լէրին հայաթընըն լուզումընտան զիյատէ գօ- լայ օլմասընտա տըր: Պուսլարըն էտէճէլի շէյ տէրնալ տիշարը գօշուպ Քրիստոսըն մուհապ- պէթ վէ լէթաֆէթլիլէ տօլու պիր խանէ, իս- թիլգամէթ վէ սատագաթլէ իճրա օլունան վա- ճիֆէ, հաղիպաթ հօլունտա գաղանըլան գա- զանճ, փաք տօսթլուգ, Ալլահըն վէրտիլի իշտէ հօրուլմազ, վէ կէճէնին թաթըր ուզու- սուլա րահաթ վէ քէսպի գուվլէթ էլլէմէք վէ սաիրէ անըն հայաթընը մէսէրրէթլէ տօլ- սուրմագտա պուլունուլար: Եա՛ պիզտէն տիշարտա պուլունան չու կիւզէլ տիւնե՛ա. օ նէ՛ աճաիպ պիր թէրթիպ տիր, հէր թարաֆըր պիզի հօգարը գալտըրաճագ թէէսիլլէր իլէ տօլու տըր. օ թէէսիլլէր իլէ հիւքսէլմէքտէ իտիլիմիդի հիտ էլլէտիլիմիզ տաղիզէլէր պիզէ նէ՛ ճէլլ պիր մէսէրրէթ պախշ էտէլլէր:

Մէսէրրէթին էն մուհիմմ գանալը րահաթ վէ սաքին պիր գալպ տըր: Հայաթըն սաթիւր, տէրիանըն եիւզիւ կիպի չօգ ֆուրթունա վէ տալղալար իլէ չալղանա պիլլի, լաքին էկէր իչէրտէ, տէրինտէ սիւքիւնէթ վէ սէլամէթ վար իսէ մէսէրրէթ պագի օլապիլլի: Սաքին վէ րահաթ պիր գալպ իսէ, անճազ Ալլահա տիրի վէ ճիտտի պիր իմանըն հասըր էտէպի- լէճէլի պիր նէթիճէ: Իմտի հայաթընտա մէսէր- րէթ պուլմագ իսթէյէն միւմին Ալլահա իման վէ իթիմատ էթմէք կէրէք տիր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՊԱՂՁԵՃԻՅԻ ԶԻՅԱՐԷԹ

Բիւթանիա Մէքթէպի իտատիսի (Հայ ազոռ) վէ Զապի Պոյզ Հօմ մէքթէպինին իմթիհանլարը միւնասէպէթիլէ Պաղչէճիքտէ կէչիրտիյիմ պիր հաֆթա զարֆընտա օրատա իճրա օլու- նան իչին ճիտտիյէթ վէ գուլվէթինէ տաիր էֆքեարըմ քէսպի ի իղտիյատ էլլէմիշ տիր : Թալէպէնին թէրազզըսը ուղրունա սարֆ օ- լունան վասիթալարա անլէրին տախի իւմիւ- միյէթ իւզրէ իճապէթ էլլէմիշ օլմալարը պաիս ի մէմնունիյէթ տիր : Պու միւնասէպէթրաէ իլլէնլէր պիլա շիւպհէ չու գանաաթա մալիք օլմուշ սըրլար քի , սէնէ զարֆընտա քէնտի- լէրի իիւրանտըրան պին պիր մէշազգաթլար՝ չալիրտլէրաէ սիրէթ թէշքիլ էլլէնէն էօլլէ աճայիպ պիր ճէրէյան հասըլ էթմիշ տիրլէր քի , անըն սայէսինսէ պու միւնասէպէթրաէ եւիւք- սէք պիր իճհալ իրաէ էսէպիլիլ տիրլէր : Վա- գաա արասըրա չօճուլլարը թէտիպ էթմէյէ լուզում հիսս օլունմասը ինսանըն ճանընը սը- գար իսէ տէ , նէչէ սէֆա պէօլլէ հալլար կէնճլէրին սիրէթինի թէշքիլ էթմէքտէ ալ- լարճա միւտաէթ վէրիլէն տէրսլէրաէն զիյա- տէ նաֆըզ օլուրլար : Որտա պուլունտուզում պու միւտաէթ զարֆընտա պէօլլէ պիր իքի հալլար վուգու պուլտու վէ պէն անլէրտէ՝ թէէտիպ էսէնլէրին ալի տէրէճէտէն ահ- վալը բունիյէրինի վէ թէէտիպ օլունանլա- րըն անտէն իսթիֆատէ էսէճէք գատար միւ- թէրազզը պիր հալ կէօսթէրաթլէրինի միւշա- հէտէ էլլէտիմ :

Բիւթանիա մէքթէպի իտատիսինին պու սէնէքի միւնթէհի սընֆընտա 21 թալէպէ վար իտի : Պունլարըն սօն խըտմէթլէրինի սէյր էթմէք իչին հէր սընֆ էհալիտէն պէօլիւք պիր իզաիհամ թէշքիլ էլլէմիշ իտի : Վէ մէմէքէթին չու պիւհրանլը վազթընտա պու միսիօնէր միւնասէպէթինին վաթանա թազտիմ էլլէտիյի պու կէնճլէր պէօլիւյիւնիւ հէր քէս սէյր է- տէրքէն , միւսթապէլ իչին գալլէրինտէ հիսս էթտիքլէրի իւմիա մէսէրրէթինի եւիւզ- լէրինտէ կէօրմէմէք գապիլ տէյիլ իտի :

Պու 21 միւնթէհիլէր թիւքթիւ վէ Պուլզա- րիանըն 13 ֆարպլը մահալլարընտան կէլմիշ իտիլէր , աիվումալարը վիլայէթին մէարիֆ միւտիրիյէթի թարաֆընտան թաստիգ էտիլմիշ

իտի : Միւտիր էֆ . տախի պու միւնասէպէթ- լէ զիյնէթտէ հազրը պուլունմուշ օլուպ , ի- րատ էթտիյի նուլթգ իլէ անլէրի թէշճի էլլէտի :

Զիյնէթտէ մուճիպի մահզուլիյէթ ճիհէթ- լէրաէն պիրի տէ մէքթէպին գատիմ աօսթու պուլունան իյրմէնի մէքիստաաը Սաեփաննոս Արֆեպիսիպուլն քէնտինին զայպուպէթի միւ- նասէպէթիլլէ Անանիա վարդապէսին եւտիլլէ կէօնտէրտիյի սամիմի քէլամլարը , վէ պիր չօգ սէնէլէրտէն պէրու պու կիպի զիյնէթլէրաէ պիւա իսթինա հազրը պուլունմուշ օլան միւ- սինն Գաթօլիք Գեռապայժաուըն թազտիրամիլ քէլամլարը վէ մէգունան հէյէթի թարաֆըն- տան տէրմէյան օլունան , մէքթէպին եւիւքսէք իտէլլարընա էմին գալմագ իւզրէ պու կէնի մէզունլարա զայէթ միւնասիւ սիւրէթտէ օլան իսթարաթը իտիլէր :

Պիւա չիւպհէ Մր . վէ Միսիա Մագնօթըն վէ քէնտիլէրին խըտմէթ բէֆիլլէրի , պու սէնէ- տէ սարֆ էթտիքլէրի ֆէտաքեարանէ զայրէթ- լէրինին նէթիճէլլէրի իչին թէպիւքէ շայան սըրլար :

Պու սէնէ Հայ Սիւշ աիվումասընը ալան- լար արասընտա 6 թալէպէ տախի պուլունու- յօր իտի քի , պունլար՝ Զապի պոյզ Հօմըն տէօրտիւնճիւ սընֆ թալէպէսինտէն օլարագ կէլէճէք Սեպտեմբերտէ Հայ Սիւշըն Զոհրմէն սընֆընա գապուլ օլունմագ իւզրէ քէնտիլէրէ չէհատէթնամէլլէր վէրիլմիշ տիր :

Հօմ տաիրէսինտէ պոյզ Սիւշ իչինէ վէրի- լէն ինթիմամ , օրատա իճրա օլունան իչին սալթ ճալիպ պիր ճիհէթի տէյիլ , անճագ , պէնիմ քէշֆիմէ կէօրէ Հօմ տաիրէսինէ վէրիլէն թա- լիմէ պու չէյ հազիգի վէ աիւլագի պիր գուլ- վէթ իլալէ էտիյօր :

Միսիա Զէմպըրս վէ քէնտիմ պու հաֆթա- նըն զիյարէթինտէն սօն տէրէճէ մահզուլ օլ- տուգ վէ հալաթմըզըն պիր չօգ սէնէլէրինի թախիս էթմիշ օլտուզումըզ իչտէ կէօրիւլէն սապիթ թէրազգիյի միւշահատէ էլլէտիյիմիլ- տէ , պու ճիւմլէսի իչին Ալլահա թէշքթիւ- րաթմըզը արգ էթմէմէք էտէմէտիք :

Բ . ԶԻՅԱՐԷԹ

ՄԵՔԹՈՒՊԼԱՐՏԱՆ

Գօնեասան.— Սարգիս Եալէր էֆ. ճէնան-
եան Գօլէճի թաղէպետին Գըրգ աղաճը
Վարդան էֆէնսի Սրճօեանն Մայիս 25-տէ
վուգու պուլան վէֆաթը հազգընտա հազըպ,
մէրգումըն ճէնագէ ալայընտա Հայ Լուս., Բուս
Օրթօսօքս վէ Փրօ. քիլիսէլէրին իշթիրաք
էթախյինի վէ խըտմէթլէրին փէք միւլէսիւր վէ
միւֆիտ օլտուղունը խապէր վէրմիշ տիր:

Աշպուսքանսան.— Յովհ. էֆ. Կաթախեան
հազըյօր քի, Խաթանպօլ զաղէթալարընտան
պիրինտէ հազըլաղը կիպի Ալպուսթան թէ-
լէղրաֆ միւտրի քէնսի վաղիֆէսինտէ իհմալ
վէ գուսուրլու պուլունմագտա տէյիլ տիր:
Միւմաիլէյին իշինին պու սօն սէնէլէրտէ սայքի
իքի գաթլանմըլ օլմասընա րաղմէն Եինէ իշէր
վաղթընտա կէօրիւլմէքտէ տիր: Թէլէղրաֆ-
խանէ տախի էլան միւնթագամ պիր պինտա
օլմայըպ, գազա քէնարընտա պիր մահալտա
մուվազգաթ պիր թէրթիպ իլէ խտարէ էտիւ-
մէքտէ օլտուղու իշլան, շու հալ ու քէյֆի-
յէթլէր թահթընտա պաղը իշէրտէ թէլիւրաթ
վուգու ը մէմուլ խտէ տէ, պու շէյ մէմուրտան
զիյատէ պու զայր ի միւսաիտ աշվալըն նէթի-
ճէսի աստ օլունմագ կէրէք տիր:

Գըննրաւսան.— Ս. Յ. Գըզըլեան էֆ.
հազըյօր քի Վեր. Գ. Ապլահատեանն մէզքիւր
գարիյէյէ օլան զիյարէթի վէ իճրա էթաիյի
րուհանի խըտմէթլէր փէք ֆաիտէլի օլմուշ
խտէ տէ, վազթ իփէք մէվսիմի օլտուղունտան
մէմուլ օլունան նէթիճէ կէօրիւլմէմիշ տիր:
Պունտան ագտէմ Վեր. Հովիւեան տախի պէօյ-
լէ պիր մէվսիմտէ մէզքիւր գարիյէյի զիյարէթ
էթմիշ օլտուղունտան, նէթիճէ հէր ճիհէթլէ
գանաաթպախշ օլմամըլ տըր: Պինան ալէյի
արզու օլունուր քի պու նէվ զիյարէթլէր միւմ-
քին խտէ իփէք մէվսիմինտէն ֆարգը պիր
վազթտա օլուն: Մէզքիւր գարիյէտէ 500
էրմ. խանէ պուլունուպ, մէքթէպլէրինտէ 380
գատար օղլան վէ գըզ շակիրա պուլունուպ:
Վէ Գըզըլեան էֆ. զանն էտիյօր քի էկէր պիւտ-
ճէլէրի իւզէրինէ 20 լիւրա տահա զամմ էթմէ-
նին իմքեանը պուլունսա, պու մէքթէպլէր
տահա միւնթագամ վէ միւքէմմէլ պիր հալա
էթիշտիրիլէպիլէճէք տիր:

Թունաղասան.— Գ. Վահրաբեան էֆ. հա-
զըյօր քի, պու սօն սէնէլէրտէ օ հէվալիտէն
700-800 կէնճէր Ամէրիգայա հիճրէթ էթմիշ
օլուպ, պու Եիւզտէն պիւթիւն էհալի միւթէ-

զարըր օլմուշ տըր: Վէ աաքէրլիք մէսէլէ-
սինտէն տօլայը ալաէթլէրի տէ միւլէթլէշմիշ
օլտուղու իշին պու պապտա միւմքին խտէ պիր
թէսհիւլաթ վէրիլմէսի վէ կէնճէրին ալաէթլինէ
պիր հօլ պուլունմասը պապընտա էհալի ֆաթ-
րիգիսնէյէ վէ տէվաիր ի աիտէսինէ միւրա-
ճէաթտա պուլունմուշար տըր:

Քեօննէսէն.— Նիկողոս էֆ. Նիկողոսեան
հազըյօր քի, Սանճաղըն միւթէսարըրքը Միւ-
հիւտին փաշա հազրէթլէրի պէրա ի տէվր
մէզքիւր գարիյէյի տէ զիյարէթ էյլէմիշ օլուպ,
օ միւնապիպէթլէ գարիյէնին Արշակեան մէք-
թէպլին տէ թէյրիֆ պուլունմուշար, վէ շա-
կիրալէրին Թիւրքճէ լիսանտա քէսպ էթ-
աիլէրի միւմարէսէյէ տէ վազըֆ օլարագ
փէք մէմուլն գալտըզլարընը պէյան էյլէմիշ-
լէր տիր: Շակիրալէրին թէրէնիւլէրին տէ
մահուզիյէթլէ աինլէտիքտէն սօնրա, աշլէրէ
թէշվիկամիզ պիր նութգ իրաա էյլէմիշ տիր:

Հարունիյէսէն.— Յարութիւն Յ. Մանու-
շակեան էֆ. Պաղչէ Գարիյէսի հազգընտա մա-
լիւմաթ վէրմէք իւզրէ հազըյօր քի.—

Պաղչէ՝ Պուլանըզ գազասը (Պուլանըզ՝ 70 —
80 սէնէ ագտէմլէրի պուրատա հիւլիւմէթաիզ-
լիք ճարի օլտուղունտան պու խմի ալմըլ օլմասը
զանն ը զալիպ տիր) Ատանա վիլայէթինտէ Օս-
մանիյէ սանճաղընա թապի վէ հէր թարաֆը թէ-
փէ վէ տաղլար իլէ մուհաթ իքի պին տէօնիւմ-
տէն զիյատէ արաղի իւզէրինտէ միւլէստէն պիր
գարիյէ տիր:

Պու գազանըն 40,000 նուֆուս գատար է-
հալիսի օլուպ, 5,000 ի Բրիսթիան վէ պաղիսի
Խալամ տըր: Կէշմիշ վազըա ի միւլէլիմէտէ
նէֆսի գարիյէ տախիլինտէ 6 սը Փրօթէս-
թանթ օլմագ իւզրէ 130 քիմսէ գաթլ էտիւ-
միշ իտէ տէ, էլէէվմ 625 նուֆուս Եէրլի Բրիս-
թիանլարըն պուլունմասը մուճիպ ի մէսէրրէթ
տիր:

Տէրուն ի գարիյէտէ Խալամլարըն պիր ճամի
իլէ 105 թաղէպետի պուլունան պիր մէքթէպի
օլուպ, էլ հիւնէրլէրի ճալիպ ի աիգգաթ նէվ-
տէն տիր:

Լուսաուրշականլարըն պիր քիլիսէ իլէ զի-
քիւր վէ ինաս իքի մէքթէպլէրինտէ 120
տէն զիյատէ թաղէպէնին թէտրիս էտիւլմէքտէ
իտիյի մէսէրրէթպախշ պիր քէյֆիյէթ տիր:

Գարիյէ ի մէզքիւրէ պիւթիւն գազանըն
մէրքէզի մագամընտա պուլունուպ, 40,000
նուֆուս էհալիյէ հազ ու աւալէք իճրա էթ-

մէք վաղիֆէսինի տէրւհտէ էյլէտիյի իշխն թէպրիքէ շայան իսէ տէ, տէրուհինտէ պու- լունան տէօրթ գահվէխանէ իլէ տէրհալ ատա- տը սնա իպլաղէտիլէն մէյխանէլէր ումում է- հալինին աղլի վէ տիւլաղի իւլտէնիսինէ պա- տի օլապիլմէսի ինթիմալը մուծիպի էսէֆ պլը վաղըսա տըր :

Պարտաւր Մէրսին վէ իսկէնտէրուն իսկէ- լէլէրիլէ Մարաշ վէ միւլնաղաթիւրնն գափուտու հալինտէ օլաուղունտան, պիր չօզ խանըմ վէ էֆէնտիլէրին զիյարէթլէրի իլէ թալթիֆ պու- յուրուլմուշ իսէ տէ, Պաղատա խաթիթ քէ- պիրի թամմ գարիյէնին էվլէրի սրտընտան կէլմէսի վէ մարաֆ Սյրան—էնթիլլի իրանէլի պաշընտա պուլունուպ կիւզէլ պիր սթաոթիսա մալիք օլմասը՝ միւսթապէլտէ տահա պէօ- յիւք զաթլարըն պուրայը թէլլիֆ պույուրա- ճաղլարընա տէլիլի քեաֆի սալըրապիլիր :

Պաղչէտէ Ինճիլի քիլիսէնին պիաայէթին- տէն (1860) 1914 Յունիսէտէք 53 պուլնաղ սէնէ զարֆընտա Այնթապ վէ Մարաշ սթա- սիօնլարը թարաֆընտան իրսալ օլունան ինճի- լէրին ատէտի 20 օլմուշ տըր :

Պու գարիյէտէ մութէվէֆֆա Պոյաճը Ալէք- սան էմինին կէօրալիւ իշ շայան ք տիգգաթ տըր : Մէրզում 1863 տէ Այնթապտան Պաղչէյէ հիճրէթ էտէր, վէ քէնտիսի Ինկիլիդ Փոթթէս- թանթ ճէմաաթընտան օլտուղունտան 1863-66 վէ 1872-75 սէնէլէրինտէ վաիդսիզ զալան միւստէթտէ հէմ սէնտաթը օլան պոյաճըրդ իլէ մէշղուլ օլուր, հէմ տէ Լուսաուրչահան քիլիսէսի աղուշունտա էհալինին աղաւորը լիսանտա Թիւրքէ Քիթապ ք Մուգատտէս գրաաթ էտէրէք վէ տէրս հափարաղ էհալլի թէնվիր էտէր իտի : Լաքին Զէյթունը Աղճա- պէկեան Սաեփան վարդապետ Քիթապ ք Մու- գատտէսի անըն էլինտէն ալըպ հէրէ չարի- տըգուան սօնրա անը նզովեղ էթմիշ վէ անը Լուսաուրչահան քիլիսէտէ հապս էյլէմիշ տիր :

Մր. Մօնթկօմրի 93 լիրա բուպ, վէ հէրլիլէր 10 լիրա բուպ վէրէրէք պա իրատէ ի սէնիյէ էլան մէվճուա օլան քիլիսա ինչա էտիլմիշ տիր : Թաղսը էֆ. Յալուգիան չօզ զայրէթ վէ ֆէտաքեարլըզ իլէ պիր կիւզէլ երիցառուն հափարըմըզ վէ Մուսէս էֆ. Երան- հանըն վաղթընտա զաթէն ինչասընա պէտ է- տիլմիշ տիւքեանլարըն իւզէրինէ պիր մէք- թէպ պինասը հափարըմըզ տըր :

ՀԱՓԹԱ ԽԱՊԵՐԼԷՐԻ

ՏԱԽԻԼԻ

Մեհնիսի Մեհպուսան, Պիւսնի Վիզաֆերա- րը :— Մէճլիսի Մէպուսան միւլիճ պանուն ք մուվազգաթլարտան նիհայլի կադասընը գարթարարաղ վաղիֆէսինին էն պէօյիյիւնէ վէ էն մադատտէմինէ կանի հաթիմիյէթ ի միլլիյէնին էն փարլըզ թէճլլիկեանը օլան պիւտճէ միւլաքէրէսինէ պույումաալլա պէ- բապէր մէճլիսի կէնի պիր շէվք, կէնի պիր հալաթ կէլմիշ տիր : Պիւտճէ լահիասը պէր վէճի մէթաա Միւվաղէնի ի ումումիյէ էն- ճիւմէնինտէ էվլէլէտէ իւլապիզ էտիլմիշ օլա- բաղ պիր էսպապը մուծիպէ մազպաթասըլա պէրապէր Մէճլիսի մէպուսանա թազտիմ օ- լունմուշ վէ ծիւմաա էրթէսի կիւնիւ պիւտճէ միւլաքէրաթը քիւլաա օլունմուշ տըր : էվլէ- լա, պիլ ճիւմէ մէմալիք ի միւթէմէտաինէ փարլամէնթլարընտա աաիսի առէթ օլտուղու վէճիլէ, Մալլիյէ նաղըրը ճալիտ պէյ պէօյիւք պիւտճէ նութգունա միւպատէրէթ էյլէմիշ վէ մէճլիսին կէրէք էօյլէտէն սօնրա օլան ճէլսէ- լէրինտէ իյրատը նաթգ էյլէմիշ վէ լաքին նութգունու պիթիւրէմէտիյինտէն Փաղար էր- թէսի կիւնիւ էօյլէտէն էվլէլէթի ճէլսէտէ աա- խի տէվամ էտէրէք իքմալ էթմիշ տիր : Ճա- վիտ պէյին պէհէրի սաաթլարճա տէվամ է- տէն պու իւշ տիլի նութգարը թէէսիթի տլ- թընտա Մէճլիսի Մէպուսան առէթա սիւրլէն- միշ իտի : Ճալիտ պէյ՝ հիւքիւմէթին սիյա- սէթ ի ումումիյէ ի մալլիյէսինի թէլլիհէ կի- րիշմէգաէն էվլէլ, սօն իքի սէնէլէրին աղըր վէ ճիկէրսուզ ֆէլաքէթլէրինտէն հէնուզ չըզ- մըջ օլան Օսմանը տէվլէթիին իսթիգալը հազընտա քէնտիլին նիկպիլիյինի, միլլէ- թին հաչամաղ արզուսունա վէ պու արզու- նուն իսթինաա էթտիյի հէնի առիլլէրի քէն- տինին Փըթրի պէլաղաթըլէ իյզան էթմիշ տիր : Պիլալըրէ Ֆրանսա, Ինկիլթէրա, Ալմանիա, վէ Բուսիա իլէ օլան իթիլաֆաթտան տար ու տիրաղ պահս էթմիշ վէ նիհայէթ պիւտճէյէ նաղը քէլամ էտէրէք հիւքիւմէթին սիյասէթ իմալլիյէսինի իյզան վէ նօզթա ի նաղարընը միւտաֆաա էթմիշ վէ միւթէատտիտ տէֆալար մէճլիսին ալըըլարընա նաի օլմուշ օլարաղ քիւրսի ի խիթապէթի թէրք էթմիշ տիր : Ճա- վիտ պէյտէն սօնրա, պիւտճէ գօմիսիօնը մազ-

պաթա մուհարրիրի Ալի ձէնանի. պէյ (Այն-
թապ) զըստա պիր նութզ իյրատ էտէրէք էն-
ճիւմէն իլէ Մալիյէ նազըրընըն նոզթա ի նա-
զարլարընըն պիր օլտուղունու վէ պիւստէյի
սէրիէն միւղաքէրէ վէ թառտիդ էթմէք լիւ-
ղիւմիւնիւ պէյան էթմիշ տիր: Էնճիւմէն րէ-
յիսի Հալլաճհան էֆ. տախի աշնի մէալտա
պէյան ը էֆքեար էթմիշ տիր: Փազար
էրթէսի կիւնիւ ազա օլունան իճթիմաըն ի-
քինճի ճէլսէսի Բում մէպուսլարըն Բում-
լարըն մուհաճէրէթի մէսէլէսի հազգընտա
Տախիլիյէ նազըրը թալէաթ պէյալէն իսթիյզա-
լարըն հասր օլունմուշ տըր: Բում մէպուս-
լարը ըթարաֆընտան էմմանուէլիտի էֆ. (Այ-
տըն), Թրաքիա վէ Ասիա ի Սուլթանա Բում-
լարա զարըն իյգա օլունան թէառտիյաթտան,
մուհաճէրէթտէն վէ պոյգթթտան պահա էթմիշ
վէ պատէհու Տախիլիյէ նազըրը թալէաթ պէյ
պու իսթիյզահա ճէլտալ վէրմիշ տիր: Թալէաթ
պէյ՝ Պալղար իսթիյաընտան իսթիֆտաէ
էտէրէք Միւսլիմանլարա գուլմ էտէն Բումլա-
րըն պատէլ հարպ ետ գինտան աղապընտան,
եա վիճտան ազապընտան գորդարազ, պիր չօ-
ղուտա լիւղիւմսիւզ պիր գորգույա զափըլա-
րազ Թրաքիտտան զաչտըզլարընը, սօն-
րա Այտըն վիլայէթիհաէ զըսմէն պորգուտան
զըսմէն տէ մուհաճիրէրին փրօփաղանտա վէ
թէճալուզլարընտան տալայը պալայան մու-
հաճէրէթէ գարըն հիւքիւմէթին շիտաէթ-
լի վէ տալալէթլի թէապիրլէրէ թէվէսսիւլ
էթիւյինի, հէյէթ ի թահգիդիյէլէր իլէ տիվանը
հարպլարըն հիւզլէրճէ գապահաթլըյը մուհա-
քէմէ վէ մահրիւմ էթմէքլէ մէշղուլ օլտուզ-
լարընը, վաղիֆէտէ դուսուր էթմիշ մէմուրլա-
րըն ալ ու թարա էալիսիյինի, հէր իքի թա-
րաֆտան հիճրէթ էթմիշ օլան քիմսէլէրին կէրի
տէօնմէլէրինին իմքեանսըզ օլտուղունա նա-
զարէն գարարլաչտըրըլան միւպատէլէ մէսէլէ-
սինի, պոյգթթը հիւքիւմէթին զաթիյէն արգու
էթմէտիյինի վէ պունուն թէճալուզի պիր
չէքլ ալմասընըն հիւքիւմէթ թարաֆընտան
շիտաէթլէ մէն օլունաճաղընը պէյան էթմիշ վէ
նիհայէթ «Խալըր արգուսու խիլաֆընա հիճ-
րէթէ մէճպուր էտէճէք աշվալա հիւքիւմէթ
հիւ պիր վազթ միւսաատէ էթմէլէճէք, վա-
թանլարընտա եաչտազ իսթիյէլէր տալմա
դանունըն հիմայէսինաէն իսթիֆտաէ էտէճէք-
լէր, հագաըզըղա սէպէպ օլանլար տա հէր
վազթ ճէլա ի գանուէրիյէյէ չարփըլաճազլար

աըրո սէղիւլէ քիւրսիյիւ թէրք էթմիշ վէ
պէրլէճէ իսթիյզահա խիթամ վէրլմիշ տիր:
Միւքեհիվի. — Էրմէնիսթան միւքէթթիշ ի
ուսումլիլէրինտէն վէսթէնէնկ պէյ տախի
զէլճէսի վէ շախսի քեաթիպիլլէ պէրապէր
իսթանպուլա միւվասէլէթ էյլէմիշ տիր: Պէօյ-
լէճէ Էրմէնիսթանըն չիֆթ միւքէթթիշ ի ուսում-
միլլէրի փաթիթաթթա պուլունմագտա աըրլար:
Հօֆ պէյ 5—6 կիւնտէն Էրմէնիսթանա միւ-
թէվէճճիհէն հարէքէթ էտէճէք տիր: Միւչա-
րիլէյ հու միւնասէպէթլէ հուզուրը շահանէյէ
զապուլ օլունարազ քէնտինին միւքէթթիշ ի
ուսումի թային օլունտուղունա տալի իրաւէ
ի սէնիյէյի ախզ էյլէմիշ տիր: Հօֆ պէյ՝ Ալի
Սիւտա պէյ մուալլին թային օլունմուշ աըր:
— Պահրիյէ նազըրը ձէմալ փաչա Փարիզէ
միւվասէլէթ էթմիշ վէ իսթասիօնտա խա-
րիճիյէ նէզարէթի միւսթէչարը Մ. Կուր,
Պահրիյէ նէզարէթի վէ Օսմանլը սէֆիրի
Բէֆաթ փաչա վէ սալիւ, թարաֆընտան
իսթիգպալ օլունմուշ աըր: ձէմալ փաչա,
ֆրանսա պաշ վէքիլ Մ. Վիվիանիյի, նուզ-
զարը, այան վէ փալլամէնթօ րէյիսէլէրինի
վէ սալիւյի զիյարէթ էթմիշ տիր: Պիլ ճիւմէ
Փարիզ զազէթալարը ժեօն Թիւրք Պահրիյէ
նազըրընա սամիմի սուրէթաէ պէյան ը
խօչամէտի էթմէքալ վէ պու միւնասէպէթլէ
Ֆրանսըզ-Թիւրք մէվէտսէթիհաէն պահա էթ-
մէքալ տիրլէր: — Իսլամ վէ Բում մուհա-
ճէրէթիհէ նէզարէթ էթմէք իւզրէ թէչէքքիւլ
էտէն մուքթէլիթ Օսմանլը-Եունան միւպատէլէ
զօմիսիօնը իզմիրէ միւվասէլէթ իլէ իլինէ
միւպատէրէթ էթմիշ տիր: — Պէյնէլիլէլ
թահգիդ գօմիսիօնը տախի վազիֆէսինի իթ-
մամ էթմէք իւզրէ տիր: Իթալիա վէ Ալըսթ-
րիա պաշ թէրճիմանլարը զաթէն իսթանպուլա
միւթէվէճճիհէն իզմիրտէն այըրընը տըրլար:
Պաշ թէրճիմանլարտան պազըլարը մէնսուպ
օլտուլլարը սէֆարէթիսանէլէրէ նէթիճէ ի
թահգիդաթլարընը հալի բափօրլարընը վէրմիշ
տիրլէր: Պէյնէլիլէլ թահգիդ գօմիսիօնընըն
տիլէր աղալարը տախի եազընլարտա իսթան-
պուլա միւթէվէճճիհէն իզմիրտէն հարէքէթ է-
տէճէք տիրլէր: — Ալմանիա իմփէրաթօրու
Ալման օրաուսունուն պու սէնիքի մանիօրա-
լարընտա հազըր պուլունմագ իւզրէ Վէյի ի
Անտ ը Սալթանաթ Եոսսուֆ իզգէտտին էֆ.
հազրէթլէրինի տալլէթ էթմիշ տիր վէ Վէյի ի
Անտ հազրէթլէրի տախի պու տալլէթի գապուլ

էլլէմիշ տիր : — Պրուսսա վէ Այսլան Վիլհելմ-
լէրինտէ տաքէրի թէթիշաթտա պուլունմուշ
օլան հարպլոյն նազրըր էնդէր փաշա իսթան-
պուլա տվաէթ էթմիշ տիր : — Ֆրանսա հիւ-
քիւմէթիթին ճալիտ պէյն ինտա էթմիշ օլտու-
ղու Լեմիօն Տ'օնկէօր նիշանընր փարիզաէ թէշէ-
քիւլ էթմիշ օլան Շարդ դօմիթիտի րէյիտի վէ
սապըդ պաշ վէքիլ Մ. Պարթու ճէվաիւր իլէ
թէդիին էթմէյէ դարար վէրմիշ տիր : — Ա-
նատօլու ժանտարմա թէշքիլաթը միւֆէթիթիշ
ի ումումիտի Պօման փաշա հազրնլարտա էր-
մէնիսթանա միւթէվէճէիշն հարէքէթ էտէ-
ճէք տիր : — Մուհաճէրէթի մէն էթմէք իլին
իթիթիտազ օլունան վասըթալարը վէ Րուժ
քիլիտա վէ մէքթէպլէրին քիւշտընը միւպէ-
յին Րուժ փաթրիդիսանէսինէ հիւքիւմէթ թա-
րաֆընտան թէպլիդ օլունան թէդքէրէյէ ճէ-
վապ վէրմէք իւզրէ Րուժ մուխիթէյէթ մէճիտի
ազաը իճթիմա էտէրէք միւզաքէրէ էթմիշ վէ
էտա իթիպարըյա քիլիտա վէ մէքթէպլէրին
աչըլմաընա մուվաֆապաթ էթմիշ իսէ տէ չիմ-
տիլիք հիւքիւմէթին վասալարընըն իճրասընա
ինթիզար էթմէքիլէյէ դարար վէրմիշ տիր :

ԽԱՐԻՃԻ

Ալսրիա վիլիէ անէր իլէ դէվէսինին ճէ-
սէտէրի վիլեննայա նազլ էտիլիպ օրատա ճէ-
նազէ ալայը հարը կէճէտէ զայր ի րէսմի պիր
սուրէթտէ իճրա էտիլմիշ տիր : Գաթիլլէր
Սըրպ դօմիթէսի իլէ ալադատար օլտուղլարը-
նը իթիթաֆ էթմիշէր վէ պազը պէլլի զաթ-
լար տէրաէսթ էտիլմիշ տիր : Պօսնա սէրայտա
վէ պազը սաիր հէրլէրաէ 1,000 ի միւթէճա-
վիդ Սըրպ խանէլէրի թալան էտիլմիշ վէ
թէճաւուզաթ իճրա օլունմուշ տրր : Պու
թէճաւուզաթ Գաթիլլէք վէ Միւսլիման
Սըրպլար թարաֆընտան Օրթօսօքս Սըրպ-
լար ալէյհինտէ իճրա էտիլմիշ տիր : Սըրպիա
հիւքիւմէթի Սըրպ միլլէթի ալէյհինտէ կէօս-
թէրիլէն պու տատվէթ վէ էտիլէն ազ-
վիյաթ ալէյհինտէ փրօթէսթօ էտիլօր, լաքին
մէքքիւր հիսսիյաթ իսէ կիթաիքճէ քէսպ
ի չիտտէթ էտիլօր : Պու վազըա Ավսթրի-
անըն, պէլքի Էլփրօփանըն պիլէ սիյասի հայա-
թընա թէէսիր էտէր տէյու ալէյիւնէնլէր
էքսիք տէյիլ տիր :

Չինէ Եուան Շի Գայ պիր աիդթաթօր կի-
պի իլէմէյէ պաշլամըշ տրր : Մէմլէքէթին ի-
տարէսինճէ թիպտիլաթլար կիւրաթիլօր, վէ

վալիլէրին վէ աիլէր միւլքիլէ մէմուրլարըն
տաքէրի մէմուրլարա վէ պիրիպիլլէրին վէ
ճիւմլէսինին մէքքիլի հիւքիւմէթէ օլան ալա-
դատընը էօյլէ թէրթիպ էթմէքաէ տիր քի,
պիւթիւն մէմլէքէթին խաթէսի քէնտի հէ-
տինտէ պուլունաճադ տրր : Անանաթ ը միլլի-
յէյի թէշվիդ էտէրէք կէնճ Չինլիլէրի հիւքիւ-
մէթ խըտմէթլէրինտէն ալէյալ պրազմազատ վէ
էսքի Մանչու րհմիլին մէմուրլարըն մէվգի ի
կիթիտարա կէթիլմէքաէ տիր : Եէնի թէշքիլ
էթալի միլլի մէճիսին ալալարընը քէնտի
թալին էտիպ ճիւմլէսինի քէնտի թէէսիլի
թաշիլընա ալադատա տրր : Մուխալիֆ թա-
րաֆտան պու հալլարման տօլայը պէյան ը
նախօշնուտի էտէնլէր վար իսէ տէ, մուզալէ-
մէթէ միւզթէտիր պիր փարթի մէվճուտա տէ-
յիլ տիր :

Արևալուստուզ սահալը Էլան միւշէվլէշ
պիրմէվգիտէ տիր : Աթիւտատարի Ամէրիզա
սէֆիրի Արնաւուսուզ իլինտէ պիր սէյյահաթ
իճրա էտիլպ, մէմլէքէթին սահալ վէ միւլքիլա-
թընա շախտէն վազըֆ օլմադ խաթմիշ իտի :
Միւշարիլէյ մէվսուզ մալիւմաթ ճէմինէ պա-
զը ճիւմլէրտէն միւստատէ կէօրէմէմիշ իսէ
տէ, քէնտինճէ էփէյի մալիւմաթ թօփլայա-
պիլմիշ տիր : Անըն զաննընճա նէ գօնթրօլ դօ-
միտիճը, նէ տէ ժանտարմա խաթէսի մէմլէ-
քէթէ հիւնի ի խըտմէթ էթմիշէր տիր : Պազըլարըն
էքքեարընճա տա սէֆիրի միւշարիլէյ մէվ-
սուզ մալիւմաթ էլտէ էթմէյէ վէ տօղրու մու-
հաքէմէ էթմէյէ մուզթէտիր օլամամըշ տրր :
Հէր նէ տէ օլսա փրէնա վիտին մէվգիի փէք
պիլպարար վէ ալէվլէթլէրին վալիլէթի միւթէ-
րէտաիտ օլուպ, մէմլէքէթ իսէ փէք դարըլը
հալտա տէվամ էտիլօր, պազըլարըն զաննըն-
ճա պու հալ կիթիլքճէ տահա ֆէնա օլաճադ
տրր :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգային ժողովըն կէլէն ճիւմաա կիւնքի
իճթիմաընտա, Երևալիլաւն ժադ Սայա-
պալէտան էք. նին Ագասաւադտա փաթրիդ
էք. ալէյհինտէ նէշր էթմիշ օլտուղու շէտիտ
իլ մէալ պիր մէքթիւպ հազըղտա փաթ-
րիդ էք. նին վալը օլան չիքիայէթի իւղէրինէ
թէտղիդ էնճիւմնին կէթիլթիլի րափօր գրա-
աթ օլունմուշ տրր : Թէտղիդ էնճիւմնի պու

բափօրունատ հէր երեսփոխանքն թէնդիտ էթմէք հազդրնա մալիք օլտուղունու թէսլիմ էթմէքլէ պերապէր, Սայապայեան էֆ. նին մէքթուպունտա միւնասէպէթսիզ թապիրլէր պուլունտուղունու վէ օ հարէքէթին շայանը թապիրլէր օլտուղունու պէյան էթմիշ տիր: Պու- նուն իւղէրինէ ճէրէյան էտէն միւնապաշաթ նէթիճէսինաէ մէճլիս հէր երեսփոխանքն հազգը թէնդիտի պուլունտուղունու վէ մէքըրլէր հա- տիտէտէ Սայապայեան էֆ. նին Փաթրիզ էֆ. յի թահգիր էթմէք մագսէտի պուլունտուղունու գարար վէրմիշ տիր: — Տախիլիյէ նազըրը Թա- լէաթ պէյ՝ Թարսուս մալ միւտիրինին դասպ էթսիյի Նիյաէլի էրմէնի գըզը Իսթանպուլա կէթիրմէյէ վէ պուրտա մէսէլէյի պիզզաթ քէնսիսի թահգիր էթմէյէ գարար վէրմիշ տիր: — Մուշտա էրմէնի էօքսիւզլէր գայըրմագտա օլան Ալման Հիլզապունտ ճէմիյէթի միւտիրի- յէթի թարաֆընտան Մ. Լօֆման Փաթրիզ էֆ. յէ պիր մէքթուպ կազարագ, Ս. Աւաֆեղոյ վան- ինքն պինա վէ պաղչէլէրինին էօքսիւզլէրին գայըրլըմար իչին ճէմիյէթինին կէտ ի խարէ- սինէ պրագըլաղը իչին պէյանը թէչէքքիւր Իթմիշ տիր: — Հիւքիւմէթ թարաֆընտան վէ- րիւմիշ օլան թալիմաթ միւճէպինճէ էրմէնի Գա- թօլիքլէր Իսթանպուլտան 42 միւթէհայյիզան ին- թիսապ էթմիշ տիրլէր: Պէօլլէճէ 42 աղատան միւթէչէքքիւ օլան կէնի էրմէնի Գաթօլիք Ազգային Ժողովը՝ Սազըզ Աղաճ Փաթրիզիսա- նէսինտէ ազտը իճթիմա էտէրէք Արամ էֆ. Երամանըրըրէյիս ի էվլէլ, Արտաչէս Հիւրմիւզ էֆ. յի լէյիս ի սանի ինթիսապ էթմիշ տիր: Վարչաթիւն ազալարընտան պաղըլարը՝ հիւքիւ- մէթին թէքլիֆ էթսիյի միւթէհայյիզան մէճլի- սինի թէչքիւլ էթմէք իւղրէ խարիճտէն կէնի պիր թազըմ ազալար տահա տալէթ օլունմա- սընը թէքլիֆ էթմիչլէրտէ գապուլ օլունմա- մըչտըր: — Եալօվա միլլի չիֆթլիյինին մուհաճիւ- լէր թարաֆընտան գապթ օլունմասը իւղէրինէ վազը օլան չիքիւյէթ իւղէրինէ Տախիլիյէ նա- զըրը Թալէաթ պէյ Իզմիթ միւթէսարըրքընը Իսթանպուլա տալէթ էթմիշ վէ պիզզայի հազ- գին կէրլէյմիշ օլան մուհաճիւլէրտէն չիֆթլիյի թախիլիյէ էթտիրմէսինի թալէպ էյլէմիշ տիր: Թալէաթ պէյ՝ թէպգիզաթըն սէրիէն իք- մալ օլունմասընը էր էթմիշ տիր: — Փաթ- րիզ էֆ. Ուսումնական խորհուրդա պիր մէքթուպ կազարագ ճիմնատիք վէ Օլլիսիֆ օյունլարընըն մէքթէպլէրտէ ախիւէն Մէարիֆ

նէզարէթինին տէ հիւքիւմէթ մէքթէպլէրի ի- չին վէրմիշ օլտուղու գարար միսիլլու, մէճ- պուրի օլմասը լիւղիւմինիս թէչքիւս էյլէմիշ տիր: Ուսումնական խորհուրդ Փաթրիզ էֆ. նին պու արղուսունու ֆէվդէյատէ մուսիպ կէօրէրէք Ազգային մէքթէպլէրտէ ճիմնա- թիք օյունլարընըն մէճպուրի օլմասընա գա- րար վէրմիշ վէ պու՝ խուսուս իչին պիր փրօկրամ թանղըմընա պաչլամըչ տրր: — Երուսաղէմէ կէօնաշրիէն պաւտիլիսկար- տան տալա վէքիլի կիւրեղեան էֆ. Իսթան- պուլա ալտէթ էթմիշ տիր: Միւմալիյէյին ֆիք- րինէ կէօրէ Ազգային Ժողովըն թանղըմ էթ- տիյի Երուսաղէմ գանունաւմէսի գապլիլ թաթ- պիզ տիր: Օրմանեան Արֆէպիսկապու չիմտիլիք վանքըն ահվալընը թէպիզ էթմէքլէ մէչղուլ տրր վէ ալ իչի ճոտան սօնրա պաչլալաճագ վէ էմին տիր քի մուվաֆֆագ օլաճագ աղը: — Հայ Բարեգործական Միութիւնըն պու կիւն կէօ- քիւն սէրմայէսի 55,460 Ֆրանսըզ լիրասընա (42,430 Մըսըր լիրասը) պալիզ օլմուշ տրր: Պու մէպլաղըն նըսֆընտան ֆազլասը (26,183 Մըսըր լիրասը) էսասի սէրմայէ, սիւլս մըզտա- րը (14,907 Մ. Լ.) վասիյէթ վէ հէտիյէլէրտէն միւթէչէքքիւ խուսուսի սէրմայէ վէ պագիսի (1,339 Մ. Լ.) միւթաճէլ խանէլէր իչին ին- թիսաթ սէրմայէսի տիր:

Փ Ր Օ . Ճ Է Մ Ա Ա Թ Ը

Կիրակի էօյլէտէն սօնրա Պալալ Հաուստա Միջըն վազը Ինկիլիզճէ լիսանտա Մր. Բայըն թարաֆընտան իրատ օլունուպ Աչա ի Բապ- պանի իճրա էտիլմիշ տիր: — Էմմանուէլ քիլիսէսինին բուհանի պաշտօնէսը Պատ. Կա- րապետ Իսթանպուլունան պիր այ թաթիլ իչին կէլէն հաֆթա Այնթապա կիտէճէք տիր: Վէ Այնթապըն Հայիկ քիլիսէսինին տալէթի վէ Էմմանուէլ քիլիսէսինին միւսաատէսիյէ միւմալիէյի պիր իքի այ տա մէքըրլէր քիլիսէ- տէ վազ էյլէյէճէք, վէ Սեպտեմբեր ոսունա տողրու թէքրար քէնտի մահալը մէմուրիյէ- թինէ ալտէթ էյլէյէճէք տիր: — Մարաչ Իլմ ի իլահի մէքթէպլինտէքի սընֆ իթմամը միւտտէթ էթմիշ օլուպ, Յունիս 11 տէ իթա ի տիփլօմա գիյնէթի իճրա էտիլմիշ տիր: Տօգուզ էֆէն- տիլէր նիզամի սիւրէթտէ միւտտէթ ի թահսի- լիյէյի պիթիւրմիլէր, 6 էֆէնտիլէր տէ խուսու- սի պիր թալիմ գապուլ էթմիլէր տիր: — Յունիս 9 տա Նիւ Եօրգտա Հայ Անեսարանա-

կան քիլոմէտր՝ չօպանը վեր. Մ. Կ. փափաղեա-
նա էտաի վէտա իշխան պիր խըմմէթ խճրա
էյլէմիշ տիր. Անաէ շէհրին էն պէոյիւք ժողո-
վական քիլիսէսինին չօպանը վեր. Մր. Ճէ-
ֆըրսըն վէ սաիր Ամէրիգալը միւսաֆիրլէր
տախի հաղըր պուլունմուշ տըր. Օ միւնասէ-
պէթլէ Տիկին Նազէնի Ս. Թիմուրեան՝ Կանանց
Օժանդակ ընկերութիւն թարաֆընտան չօպանա
պիր ալթուն սաաթ, վէ Մր. Մ. Չամալեան
քիլիսէ թարաֆընտան պիր քալիւրայթըր (հաղը
մաքինասը) իհտա էյլէմիշէր տիր. Միւմաի-
լէյնին իզթիտարընը վէ իֆա էթտիյի հիւան ի
խըտմէթի թաղաիր Խոլլու նութղար տախի
իրատ օլունմուշ տըր. վեր. Մ. Կ. փափաղ-
եան Ֆրէզնուտաքի Խնճիլի էրմէնի ժողովական
քիլիսէյէ սաալէթ օլունմուշ տըր. — Միւթէ-
վէֆֆա վեր. Յարութիւն վէ Տիկին Հանըմ
Սարգիսեանըն էվաուլարը քէնտի վալիտէնլէ-
րինին ղիքրինէ Մարաշտա պիր Եէթիմին մէ-
սարիֆինի վէրէրէք անը թալիմ վէ փէրվէր-
տէ էթտիրմէյէ գարար վէրմիշէր տիր. —
Եէյլ տարիւլֆիւնունը էրմէնի մուալլիմէրին-
տէն Փրօֆ. Տատուրեան Օքսֆորտ տարիւլ-
ֆիւնունտա պիր զաշ ալ Կէշիրմէք իշխան Ին-
կիլթէրրայա Կէլմիշ տիր. — Փրօֆ. Ա. Հայ-
կազեան Լօնտրայա Կէլմիշ տիր. — Մ. Թ.
Դօլէճին մէզուշարընտան, վէ միւթէվէֆֆա
վեր. Մանուկ Միսիրեանըն մախտումը, Կա-
րապետ էֆ. Միսիրեան, Հարպըրա Տարէլֆիւ-
նունը վէ էնտուլըր Իւմ ի իւահիյաթ մէքթէ-
պինտէ իւշ սէնէ թահսիլտէն սօնրա, Յունիս
18 տէ մէզուշէն մէզքիւր իքի միւլէսսէստէն
S. T. R. իւնվանընը ախգ էյլէմիշ տիր. Միւ-
մաիլէյն հաղընլարտա Ամերիգըն Օրիէնթիլ
սոսայիթիյէ (American Oriental society) աղա
ինթիսապ օլունմուշ, վէ միւստէթ ի թահ-
սիլիյէսինտէ իհրազ էյլէտիյի Եիւքսէք սէրէ-
ճէյէ իսթինատէն սընֆընըն իւշ միւնթէլիսիպ
Նաթըզլարընտան պիրիսի օլմագ շէրէֆինէ
նաիլ օլմուշ տըր. Իւալէթէն պիր տէ Կէլ
սէնէ խուսուսի թահսիլ իլէ մէշղուշ օլմագ
իւզրէ էնտուլըր Իւմ ի իւահի մէքթէպին
տէն պէշ Եիւզ տալէրիք պիր միւքեա-
ֆաթ (Fellowship) գազանմը տըր. Միսիր-
եան էֆ. Կին նութղը հաղըրուն իւզէրինտէ
ղայէթ խօշ վէ տէրին պիր թէէսիր պրագ-
մը տըր. — Ամէրիգատա միւթէմէքքին
մարութ Հայ րէսսամ Մր. Յովսէփ Փիւշման
Փարիզտէ ֆիւնունը գարիֆէ սալօնունու

«Շուաը շէմ» խմբինտէ նէֆիս պիր րէսմ վաղ
էթմիշ օլուպ ումումըն թահսինինի պատի օլ-
մագտա տըր. — Պու սէնէ Այնթապտա ինի-
զատ էտէն Կիլիկիա Միսթիւնընա իշթիրաք
էթմէք իւզրէ Հաճըն վէ ճիւարընտան Կիտէն
չօպան վէ մուրախիտալար վէ րէֆաղաթլա-
րընտա պուլունման Տօզ. Չէյմպըրս՝ Խանէր տէ-
րէսի թապիր օլունման մահալտա պիր պէօլիւք
հարամիլէրէ թէսաուիւֆ էթմիշէր տիր. Հա-
րէմիլէր պուշլարըն պէրապէրինճէ օլան ժան-
տարմայը վուրուպ էօլտիւրմիւշէր վէ Տօզ.
Չէյմպըրստան մատա ճիւմէսինտէ սօյմուշար
տըր. Հարէմիլէրին Քրիսթիան օլտուղու զանն
օլունուշօր, Թէաղըպաթ խճրա էտիլմէքտէ տիր.
— վեր. Յ. Ս. Կոկիճեան խապէր վէրիր քի,
քէնտիսի Հալէպէ նաղը մէքեան էյլէմիշ իսէ
տէ, «Իքի քէրրէ տօղմուշ տտէմլէր», քիթա-
պընըն հասըլաթը հալա էքիզ օլուպ քիլիսա
պինասընա ախտ տիր. վէ մէզքիւր քիթապ-
տան ալմագ իսթէյէնլէր տօղրուտան քէնտի-
սինէ Հալէպէ հաղապիրլըրէր. — Ան աւլ
Հաճընլը Գէորգ էֆ. Գըրգեհաշարեան թըպպ
ֆէքըլթիսի տիշճիլիք շիւպէսինտէն մէզուն
օլմուշ տըր. Միւմաիլէյն էֆ. փրօքիզ վէ ա-
մէլիյաթը սէննիյէտէ պիրինճի տէրէճէյի գա-
զանմը տըր.

Սօն խապէրիւր. — Տումանըն էրմէնի մէ-
պուըր Պրն. Պապաջանեան խապէր վէրմիշ
տիր քի, պաղը մահալտա Դաշնակցականլարըն
թախիյէսինէ տաիր վէհ. Կաթողիկոսըն միւ-
րաճէաթընը Դաֆգատիա վալիսի Դօնթ վօ-
րօնցով Դաշնուլըն թախիյէսի իլէ Ատլիյէ նա-
ղըրը՝ Չար հաղըթլէրինին հուղուրունա արգ
էյլէմիշ օլուպ, անլէրտէն 14 քիլի աֆվա նաիլ
օլմուշ վէ Կիւնիւն ճէզալարը թախիֆի էտիլ-
միշ տիր. — Պօղոս Նուպար Փաշա Ս. Փէ-
թըրապուրկա Կիթմիշ օլուպ, Մ. Սազանօֆ
վէ ռաիր զաթլար իլէ միւլաղաթ էթմիշ տիր.

«ԲԱՀՆԻՒՄԱՆԸՆ ՄԻՒՍԱՊԱԳԱ ՊԷՆՏԻ

«Էրմէնի միլլէթինին տիւնեա մէտէնիյէթի-
նէ իֆա էյլէտիյի խըտմէթ» մէվզուը իւզէրի-
նէ Բանինլախանըն աշտղը միւսապաղատա միւ-
քեաֆաթը գազանման պէնտ Կէլէն հաֆթա
նէյր օլունաճագ տըր»

Միւսիր ի մեւուշ վիւսահիպ ի խթիյազ
Յ. Գ. ԳրիթՈՐԵԱՆ

ՄԻՀՐԱՆ Բ. ՉԱԼԸԳԵԱՆ ՄԱԹՊԱՍԱՐԸ
Տերխասեթ, Մահմուտ փաշա, Բիւրճի իւն Եօ. 32—34

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Լահաժ Ը. միւսկէտաւէլէ	88.13
Բուսէլի չըմէնտըֆէր	Ֆր. 196.
Բրէտի Ֆոնսիյէ Լ.ժիփ. 1886	Ֆր. 339.
" " " 1903	" 266.50
" " " 1911	" 266.
Թրանսվալ	" 23.25

ՀԵՐ ՇԷՆՔՏԷ ՇԻՒՊԷՍԻ ՎԱՐ ՏՈՐ

Սինկէր տիֆի՝ մաքրնա-
լարը տիւնհանրն էն էյի
մաքրնալարը ոլուպ էվ իշ-
էրի վէ էրպապ Ը սանաաթ
իշիւն պի էմնալ տըր :

Սախթէլէրտէն սագրնմագ
իշիւն պուրատա կէոսթէրի-
լէն ֆապրիգա մարգասընա
տիգպաթ ոլունա :

ՍԵՆՅԷՐ ՏԻՖԻՅ Ըմֆիկնարաւ շիրֆի

Մէմալիք Ի Օսմանիյէ իշիւն իտարէ Ի մէր-
քէզիյէսի՝ Տէր Ի Սաատէթ, Պէյ ողլու ճատտէի
Բէպիրտէ Նո. 343.

Էրդիւնճան Էրմէնի Ինճիլի քիլիսա չօպանը
Վեր. Յ. Յ. Իսրայէլիան Են իւշ սէնէ իֆա Ի
Խըտմէթմաէն սօնրա քիլիսէտէն գաթիյէն իս-
թիֆա էյլէմիշ տիր : Էրմէնի վէ Օսմանիլ Ը-
սանլարըյա վազ էթմէյէ մուգթէտիր տիր :
Պիր Էրմէնի Ինճիլի քիլիսա Թարաֆընտան
տալէթ գապուլ էթմէյէ հապըր տըր :

ԻՍԹԱՆՊՈԼ ՄԻՆՊԷՐԼԷՐԻ. Յուլիս 12 Կիրակի
ՊէՅ ՕՂԼՈՒ, Այնէլ Զէշմէ Ս. Երրորդութիւն քիլիսէսի,
սաաթ ալաֆր. 10տա,

ԿէՏԻՔ ՓԱՏԱ, Ամէրիգան մէքթէպիտէ, Լանկա քի-
լիսէսի, սաաթ ալաֆր. 10 տա, [Վեր. Յ. Ա. ձէճիզեան] :

ՊԱՅՊԼ ՀԱՌԻՍ, Ֆինճանճըլար Խօգուշու, Էմնանուէլ
քիլիսէսի, սաաթ ալաֆր. 10.30տա, [Վեր. Յ. Գ. Գրի-
գորիան] :

ԻԻՍԿԻՏԱՐ, Ամէրիգան մէքթէպ իպատէթիտնէսի,
սաաթ ալաֆր. 10տա, [Փրօֆ. Յակոբոս Յ. ձէճիզեան]

ՊՕՅԱՃԸ ԳԻԻԴ, Կոստիկեան խանէսինտէ, սաաթ ալաֆ. 3տէ :

ԵՆՆԻ ՇԷՂ (Պէյ ողլու), Մաճար սօգազ, Նօմէրօ 105,
սաաթ իսպտէթի, սաաթ ալաֆր. 11 1/2 տա, Կիրակի
մէքթէպ տէրսի, սաաթ 11 1/2 տա, [Պատ. Գարեգին Ղ.
Դունտուրաճեան] :

ՉԱՅ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

ՉԱՅ
ՉԱՅ
ՉԱՅ

ՉԱՅ
ՉԱՅ
ՉԱՅ

ԲԱԽՆԱԼ ԷԳՕՆՕՄԻԼԻ ՎԷ ՂԵՏԱԼԸ

Իշպու «Ֆիլ» մարգալը չայը Թիւրքիանըն
հէր պիր չէհրինտէ չայ Թիւճճարլարը Խանընտա
արայընըդ : Մէրքէզի ֆիւրուխթը Պազլէ գա-
փու, Սաաթիյէ Խանըն քէօշէսի :

Յ. Իսագուլեան, Էյլլուսը մի շիրիֆեսար
քիմարէքիսանէսի

ՊԵՂԷ ԿԵՐՆՏԵՐԻԼԵՆ ԲԻԹԱՊԼԱՐ

1. ԱլէլՈՒԻՍ, Խուսնակ իմաստասիրական,
Ի տպագրութիւն 1908, էջք 71. գին 7 1/2 դր.

2. ՏԻԵԶԵՐԲ ՈՒ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԻԻՆ,
Ի. Թէնէն հասուած մը, Մարկոս-Աւրելիոսի
վերաբերումով, Թարգմանեց Յ. Գ. Մրմրեան
1911, էջք 16, գին 1 1/2 դր. :

3. ՊԱՏՄՈՒԹԻՆ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
Ի Պետս Բանասիրաց, մանաւանդ Բարձրագոյն
ուսանողաց, հասոր Ա. մասն Ա. մինջև Ե. րդ
ուսկի դարը, յօրինեց Յ. Գ. Մրմրեան, 1911
էջք 143, գին 7 դր. :

4. ԱՐԵՒԵԼԻԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԸ, Շէմսի
Թէպրիզ, Ճէլալէտտին Բուսի, (Հալլէթ Ի
Մէվլանա) Սուֆիներ ու Մէվլէվի տէվրիշե-
րու կարգը, Գրեց Յ. Գ. Մրմրեան 1912, էջք
23, գին 2 1/2 դր. :

Մէշքիւր քիլիսալար վէ մուհարրիրին տի-
կէր էսէրլէրի Տէրիսատէթտէ Պ. Պալհնց վէ
Մէրճան Եալարզ Խան Մերուսեան քիլիսալ-
խանէսինտէ ֆիւրուխթ էտիլիլլէր :

Գայսէրի Փրօ. մէքթէպ ի ալիսինէ Ինկի-
լիզէ, վէ ուլումը Թապիլիյէ տէրպլէրինի
Թէտրիս էթմէք իւզրէ մուգթէտիր զօլէճ մէ-
զուը պիր մուալլիմէ ինթիյաճըմըզ վար տըր :
Հէր հալտէ Թէճրիպէքեար օլմասը մէմուլ տըր :
Արզու էտէն գանտիտալար, Գայսէրիտէ Գրի-
գոր ազա Գունտազճեան իլէ մուխապէրէ է-
տէպիլիլլէր :

Գայսէրի Փրօ. Հոգաբարձութիւն
Թարաֆընտան քեաթիպ
ՀԱՅԿՈՒՆԻ Կ. ՍԷՐՎԻՍԱՐԵԱՆ

ՊՈՂՈՍ ԳԱԼԹԱԳՃԵԱՆ

Խոփանկոյսա, Սուրբան Հաւնաւ անսհ նո. 8

Գալստիսի, Պորեֆսիլիո նո. 22

Հէր նէվ քիմիալի միւսթահղէր էճղալար, ալաթլար, մատէն սուլարը, պալըգ հաղլարը, թահթա գուրուսու թօգր, պահաթիլէ վէ սաի-րէ պուլունմագտա տրր:

Էվրօփանըն էն մէշուր ֆապրիգալարըն-տան թէտարիք օլունուր, վէ ֆիաթլար դա-յէթ միւթէտիլ տիր:

ԷՆՎԱԻ

ԵՄՂ, ՊԵՆՁԻՆ ՎԷ ՊՅՍԱ ՏԷՓՍԷ
ԳԼՈՐԳ ՍԱՂԵՐԵԱՆ

Թահրա Գալի անսհսի նո. 48, նո. Թեղիֆոն 1414

Մաղաղամըզտա հէր նէվ մաքիւսա հաղ-լարը, խալիս Այվալըգ պիրինճի զէյթուն հա-ղը, խուսուսի հաղըրլանմըշ նէֆիս սատէ հաղ, հէր չէչիտ էպնիյէյէ մախսուս հաղ վէ պօյալար, նէֆթ, պէզիր, խփիրթօ, թուր-գալ, ըչլինա, վէրնիգ չէչիտլէրի վէ սաիրէ մալլէր թօփտան վէ փէրաքէնտէ էնվէն ֆի-յաթլա ֆիւրուլթ օլունուր:

Թաչրատան վուգու պուլաճագ սըփարը-չաթ տախի սէրիէն վէ տիգաթը թամմէ իլէ իճրա օլունահաղընը էհալի ի միւթէրէմէյէ իլան էթմէքլէ միւթէթիւր պուլունուրուգ:

3. Գ. Դիգորեան. «Իւչ

մի պիր մի» րիսալէտի Արապի հուրուֆաթլա թիւրքճէ թապ օլունմուշ օլուպ, Սալիւսի Շէրիֆ թալիմինէ տաիր պաղը սիւալլարա ճէ-վապ վէրէրէք Բրիսթիյանլարըն միւչրիք օլ-մատըվարընը իսպաթ էտէր: Անը Միւսլիւ-ման Կօմշուլարըմըղըն օգումասը լաղըմ տըր: Ֆիյաթը 40 փարա իսէ տէ, 10 հա տահա զի-յատէ ալանլարա 50 իսգօնթօ էտիրի: Իսգօնթօ էտիրէն քիթապլարըն փօթթա իւճ-րէթի ֆազլա ալընըր: Ամէրիգա իչլին ֆիյա-թը 15 սէնթ տիր: Սըփարըշ իչլին Բահնիւնա իտարէխանէսինէ միւրահէլաթ օլունա:

Ռահնիւնասա ինճիլ վի Սա-լիպ նամ էսէրէ ճէվապ մագամընտա նէչր օլունան պլնալէր պիր րի-սալէ հալընտա Արապի հուրուֆաթլա թիւրքճէ օլարապ նէչր օլունմուշ տրր: Ֆիյ. 30 փարա տըր: 10 տանէ հա զիյատէ սըփարըշ էտէնլէրէ 50 25 իսգօնթօ էտիրի: Սըփարըշ իչլին Բահ-նիւնա իտարէսինէ միւրահէլաթ օլունուր:

ՃԱՖԹԱԼԸՂ ՍԱԹԸՇ ՓԻՅԱՍԵԼԷՐԻ

Պուրսայ.— Էքթթա սէրթ 49—50, Ա սէրթ 45—46. Բ սէրթ 43—44: Տէօնմէ սէրթ 42—42½, պէյապ Ա 46—46½, պէյապ Բ 44½—45½, չալտուրը 45—35, չալտուր 33: Արփա էքթթա 32—33, Ա 32—32½: Ետմիւր 31—31½:

Միւթէնէվի.— Աֆիս Շալաթ Տրոկիսթ (Գանա) 217—230—232: Թիֆթիկ ԳարաՀիսար, 19½—20, Սիվ-րիՀիսար 15, 15—17, Բիթրէ պէյապ 24—25, նաթիւրէլ 17—18, սարը 15—16. Եուն 7½—7½, ձէհրի 43½—5, Մահլէպ 9, Սալէպ Ա 25 27, Բ 22—24:

Աւ.— Բուսիս 87—90—93—102—114. Բունանիս 75—96—102, Մարսիս 76—90, 67—72. Պուլկարիս (Վառնա) 80—90—95. Անատուլ եէրի գըրմա Ա. 88—90, Բ. 94—96. Գ. 57—67, Իթալիս 82—84:

ԼՈՒԹՅԷՆ ԹԱՐԱՖԷՅՆԻՆ ՄԷՆՖԱԱԹԸ ԻԶԻՆ ՂԱԶԷԹԱՅԸ ԹԷՐՍ ԶԷՎԻՐԻՊ

ՋԻՅԲՏԷՔԻ ՍԱԹԸՐԸՍԱՐԸ ՕԳՈՒՄԱՆԸՉ ՄԷՐՃՈՒ ՏԸՐ: ՄԷՍՆՈՒՆԸՉ

ՂՈՂՆՈՐԸ ԵՎ ՂՈՂՆՈՐԸ

Երանդիս վոյգըրճի ցուցմանուց վոմեօյ մամուտոյցը վոյգը մամուտոցուրի չիվիս ցուսիս հնցոքչօ չիվիս ցմմոյից ցուցմանու ցուցմանու չի ռսիս յայլալիս հոմ չիվիս վոյգը օվիս չիվիս ցուցման չի չիվիս հոմ չիվիս ցուցման չիվիս չի մամուտիս ցուցման չի ցիվիս չիվիս ցուցման ցմմոս ցուցման ցուցման ցուցման: